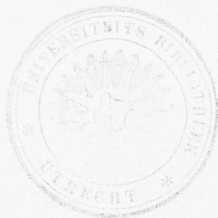
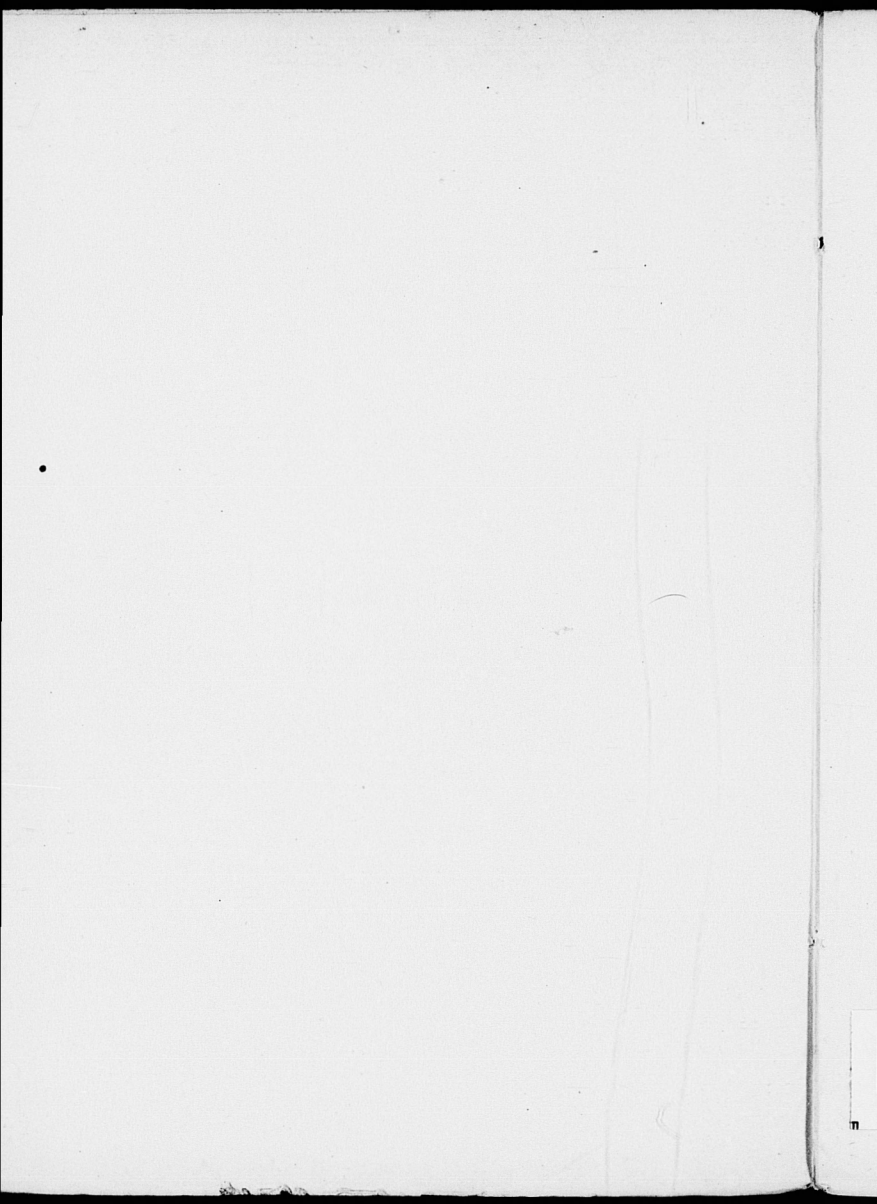

No. 9. 9.

Lasse stikken.

Salme, 18. 18.

160. g. 9^{!!}

LOSSE STIKKEN

in

Rím en Onrím,

fen

WALING DYKSTRA.

HEARRENFEAN,
N. A. HINGST.
1878.

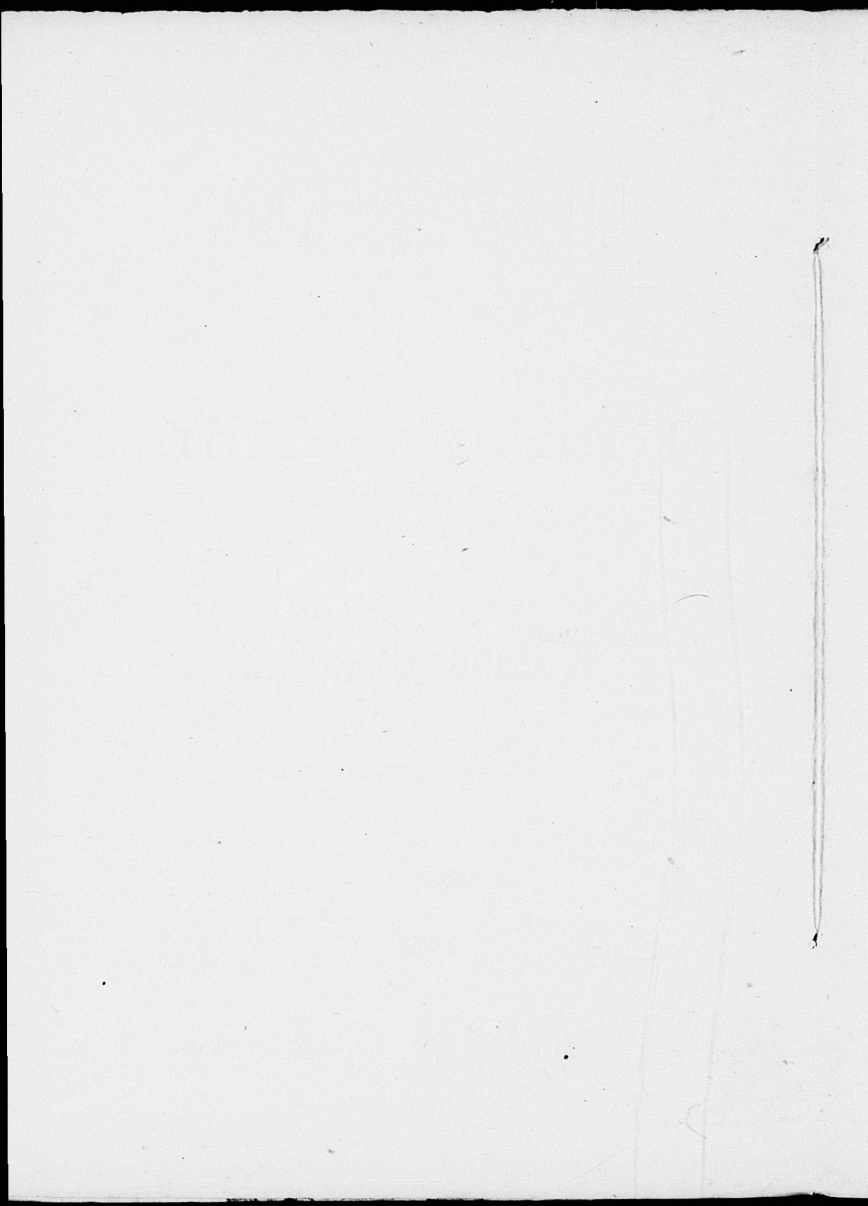

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

0514 7115

Prís 75 Centen.

Lezers!

Hjir ha jimme wer in samling losse stikken, dy tsjinje kinne om ín lítse en greate byienkomsten foarlêzen to wirden; en soks komt tsjinwirdich net fen ûnpas, nei 'k mien.

Inkelden fen dizze stikjes hadde al earder ín 't ljocht wêst, mar de measten net, — en hja hadde foar en nei allegearre tsjinne by 't Fríske Winterjûne-Nocht. For in hopen ljue scille se dêrtroch alde kinders wêze. Ik hoopje líkwol, dat se dêrom net oustegere wirde scille; mar yet wol hwet nocht en wille jaen kinne.

Dy 't goed tasjucht scil opmerke kinne, dat de spelling troch 't hele boekje hinne, net suver allík is. Dat is komd omdat it hwet lang ûnder hannen wêst het mei printsjen en ik ín dy tiid hwet foaring ín mín spelling brocht ha. Dit mat men nou oer 'e holle sjen. Ik hoopje dat der mei gauwens in algemiene fríske spelling komme scil, dêr 't wy ús for fêst oan halde kinne.

Holwerd,

W. D.

Maimoanne 1878.

INHALD.

	Bledside
Droom fen in Jongfeint ,	1
In Widze presint	14
Hwet rûchkalt op 'e Brêgge, oer forskate dingen; twisken Japik en Sjouke	17
Haitskemoais klachten ín 'e winter	33
It geheim ín de Bóllekoer	49
Boeren en Abbekaten	61
It jeuzeljen fen in Arbeider, oer skoalleplicht en yette mear.	81
Us dageliks brea	
Leau gjin Flaeyers	
It Leksum fen de Nachtegael	111
Nyjersdicht	119

Droom fen in Jongfeint.

Gabe Skroar sei in wier wird do 't er sei: »It minskelibben is altiid gjin ris mei rezinen, it is ek wol ris groat mei krôdde.» Elk, — it ken neat skele fen hwet stân of jierren er wêze mei, scil dat sizzen min of mear op grûn fen eigen ûnderfining tastemme matte, — al het er den ek noait mei hûn-nemiezels oanhelle wêst, lik as Gabe, en al het er noait jichtich en krebintich wêst, lik as Gabe sîn heit Pibe.

Elke stân het sîn lêsten. De dichters skilderje ûs de jongfeintejierrren ou as 't foarjier fen 't libben, de tiid hwêrîn alles grienet en blomket, wils 't de wei mei roazen bistruid is. Dy foarstelling is alhiel net mis, as min neigiet hwet in minskelibben in letter tiden al meibringe kin. Mar elk dy 't jongfeint is of wêst het scil wol witte, dat der op dy wei ek al stikels en brânettels waechse. To minsten, ik bin dat in mîn jongfeintejierrren ris wis warden op in snjûntojûn. Hwet my do oerkaem wier eigentlik sa fülle sûnders net, dat it de moeite wirdich wêze scoe om der nou yet oer to praten;

hwent dat is bûten my by tûzenen oerkomd en 't *scil* ek yet wol by tûzenen oerkomme. Jimme matte witte, ik hie dy snjûntojûns in blauwe skine roan. Mar dêr folge in tige nuvere droom op, dy woe 'k jimme ris forhelje, en jimme scille 't my hoopje 'k net kwea nimme, dat 'k earst in foege oanrin nim om op 'e set to kommen.

Der wenne in ûs gea in tige tsjep jongfaem; dêr siet in alderljeafst holtse op, en in de omgong wier se sa frjûnlik en sa op 't wird bireldt, dat se elk toar hjar innaem. Nou, wier ik in mîn tiid dealske keken in 'e frouljue. Alle sneintojûnen om to fiterjen, lik as sommige feinten diene, dat wier lang mîn bistek net. In faem, dy 't my net sinnige dêr woe 'k ek gjin gemael mei ha, en as se my sinnige scoene, den moast der in deales bitsje oan skele. Nou wier der in mîn tiid, nei mîn sin, gjin gnapper en oannimliker faem to finen as Japke. Ho 't se hjar halde en drôech as se by in fryer siet, dat wist ik yet net; mar ik hied er wol langst nei om dat wîs to wirden. En ienkear op in snjûntojûn scoe 'k dêr mar ris ûndersiik nei dwaen, tocht my. Ik teach mîn alderbêste pakje klean oan en stapte moedich op hjarres ta. Mar do 'k dêr kaem stie 't fen 't bigjin ou oan al forkeard; dat koe 'k

fen efteren skoan bigripe; — do op dat stuit wier 'k der blin for. Hja bleau mar sitten; de jonge moast my in stoel jaen en hjar heit moast my in piip krye. Ik hie mar in bitsje sitten, do smiet hja 't earizer fen 'e hölle. Lik as 'k sei, ik hied der in 't minst gjin erch in dat dat allegearre forkearde teikens wieren. Ik tocht mar dat hja gâns omskrypt hie mei 't snjûnswirk, en dat se nou for in amery it earizer ousette, omdat it hjar to waerm wier. Mar sa gau as wy toggearre wieren, hearde 'k freeselike forheard op, do 't hja koelbloedich en koartwei tsjin my sei: »Ast om my komste kinst mar wer hinne gean.» — Gjin ding hie 'k minder om tocht. — It kaem my sa ûnforhoeds oer, dat ik gjin wird wist út to bringen, sa wier ik fen mîn stik; en oars, al siz 'k it sels, hie 'k altiid de mûle in 'e beide hannen. Ik seach sa taei as in skjippetik dy 't sîn moer bjuster is en ik makke koarte metten; ik striek er op ou as in ougisele hân. Do 'k thûs kaem slûpte 'k mar stil ta 't fenster in; ik krûpte gau ânder de tekkens, mar 't sliepen woe net. Ik mimere dat de holle my omtrint boarste. Ik koe my net bigripe hwet reden hja ha koe om my sa ou to stégerjen. En ik hied er my safolle wille fen foarsteld as hja my in ginst oannomd hie. Ik hie mîn bi-

rekkening al makke, om earst in jier twa mei hjar to fryen en alle roazen dy 't foarjier fen 't libben meibringt, to ploaitzen, en den njunkelitsen min wifke fen hjar to meitsen. En by de earste oanren, dy 'k dêrta die, roan ik al sa danich op 'e stomp. »Mar ik scil 't by disse iene kear net bljuwe litte,» tocht ik, »ik wol der wer hinne en ik mat der wer hinne. Ik wier niis net op 't wird biredt; ik mat better mei hjar prate.» — As min achttsien of twyntich jier is, mient min dat min de berneskoen al úttein het, mar letter sjucht min faek wol dat dat net wier wêst het. — Ik wier do bernhaftich enoch om grif to mienen, dat ik sûnder Japke net libje koe; en 'k ben dôch sûnder hjar al oer de fiftich jier komd. — Nou, ûnder dat mimerjen rekke 'k in 'e sliep en ik droomde.

Ik droomde dat ik wier to Harns op 't suderhaed; dêr seach ik in ûnhiermlike greate bok stean. Net in libbene bok mei hoarnen op 'e kop, mar in bok fen trye groubalken, ûngelike fôlle heger as de Harnser toer. In dy bok hinge in ûnbidich great sou; fen bistek as in koalsiedsou, mar sa great, dat it nei min roaying wol trye pûnsmjitte lân bislaen koe. Under dat sou stie in almeugende greate koer, dy scil neat litser wêst hadde, wol 'k leauwe, as 't

winfet fen Heidelberch, dêr 't se in ljedder fen fiftich trimen by brûke matte om op 'e bopperste rânne to kommen. It sou gîng mei alle geweld boppe dy koer hinne en wer, mar ik koe net sjen hwet dêr in wier. Likwol dat waerd ik gau wîs; ik waerd troch in ûnsichtbere hân fen 'e grûn tild — en in dat sou smiten. Mar och, mîn ljeave ginst! hwet gîng 't er dêr om wei. Dat sou wier fol feinten en fammen, en dy fleagen der troch 'n oar, dat hearren en sjen moast yen hast forgean. Ik wier der sa gau net in, of — hwa mien jimme, dat ik dêr seach? — Mîn okkebiel Japke! — Ik miende to sjen, dat hja my frjûnik oanglimke. Do skrepte 'k wakker om by hjar to kommen. Mar do 'k sa nei oan hjar ta wier, dat se my birikke koe, do skôp se my sa alderheislikst tsjin de skine oan, dat ik 't ûtgûle moast, sa sear die my dat, wils 't ik laei to krâllen as in iel.

Do fielde 'k dat ik by 't skouder krige waerd. Ik seach op, — dêr wier in wîfke, frjûnik fen ûtsjuch en heel ienfaldich klaeid, — mar dôch kreas. Hja sei tsjin my: »Hark 'ris, jongfeint, dou mast ris efkes nei my lûsterje. Gean hjir hwet by my op 'e kant fen 't sou sitten, en sjuch it spil ris efkes mei bidaerde sinnen oan, earst dy der wer mei

injawste." Dat wifke kaem my sa aerdich foar, dat ik folge hjar rie.

»Mar hwa binne jy? as 'k freegje mei," sei 'k.

»Mîn namme is SÛNEREDEN," sei se. »Ik honkelje al folle sahwet as in forskoveling om. Der benne in bulte minsken, dy 't net folle fen my witte wolle, en ûnder 't oerdwealske jongfolk is mar inkeld ris ien, dy 't him fen my riede en liede lit. — Dou meist dy wol goed mei de beide hannen beet halde" sei se fjirder, »hwent it sou kriget soms sokke ûnforwachte hoarten en stjitten, datst licht wer in 'e maling reitse kenste earst der op fortocht biste. Sjuch my dat spil nou ris oan! De feinten skrepe hwet se kenne om by de fammen to kommen. De fammen, ja, dy beare al wakker, dat se net folle dwaen mei manljue ha wolle; mar hja litte dôch net graech in gelegenheid foarby gean om der mei in oanreitsing to kommen en ien oan 'e hân to kryen. Likwol bart it ek yet wol gau ris, dat in feint sa'n trewinkel kriget lik as dou niis; mar ik leau net dat se allegearre sa kliensearich benne as dou.

Sjuch ris oan, ho mâl as de boel der troch 'n oar fjucht. In Munsterlanner of Prûs komt faek by in friske faem to lanne, in Hollanner by in jawaenske, in waldsjer by in klaiker, in greidboer by in bilfro-

mensk, in greate by in litse, in groue by in kliene. Soms sjuchste 't ek dat in earne mei in rike klear rekket, mar dan wol der wol graech ris in *dit* of in *dat* oan wêze. Mar sjuch, as der in pear by 'n oar komme, en 't sou kriget wer ris in fikse pomp, — den fleane se wer dwers fen elkoar ou, reitse elkoar bjuster en matte nei in oaren omsjen. Dat komt meast dêr fen dinne, dat se elkoar net goed enoch beet halde. As 't sa fier komt, dat se mei ljeafde-toutsjes oan elkoar frissele sitte, ek sûnder dat se dat sels yet witte of miene, den het it sa fülle gefaer net mear, dat se elkoar kwit reitse.”

»Mar,” sei ik, »dat is dôch in nuver sou; efter benne der gjin gatten in en foar al. Hwêr is dat goed for?”

It wifke sei: »Dou bigrîpst wol, hja hutselje al sa ûngemirke fjirder nei 't út-ein fen 't sou ta. Dy gatten hadde krekt sa'n wiidte, dat der ien troch ken, mar gjin twa ta gelik. As der twa boppe komme dy 't elkoar goed beet halde, dy hadde gjin gefaer dat se der troch reitse scille. Mar ien, dy 't net slagje wol om mei in ûngelikens klear to reitsen, en dêrom allenne in 't sou omtûmmelje mat, — dy rôllet der troch sa glêd as in klûntsje. Dou sjuchst wol, hja keare al dîvekers tsjin, hja hadde der gjin sin oan; mar it sou skoddet sa bjuster, dat hja reitse der op

't lêst altiid troch. En den komme se in dy greate koer to lanne, dy 't hjir ûnder stiet. Dat is de fôd-koer, maste witte. Sjuch mar ris efkes efter dy om, den kenst dêr in del sjen. Dêr sjuchste alde feinten, dy sitte to netbreidsjen of mei oars hwet to nifeljen, en alde fammen mei in kat op 'e skette en de trek-poaat in de iene en de thébos in de oare hân. Hja prate ek wol oer de fryery fen 't jongfolk, mar meast altiid op in skimpemde smeulske menear. As se fen troude ljue hearre, mei gâns in hûsgesin, dy 't der kokhalsjen oan ha om trôch de tiid to kommen, den giet it hert hjar op. En dêr kinne in hopen alde feinten allike aldwîvich oer prate as alde fammen, krekt allik as ek oer swiet iten en drinken."

»Dêr sit ek in aldfeint to lêzen," sei ik.

»O ja," sei 't wifke, »dy dêr, mei 't kamisoal oan 't kin ta ticht knoopt, mei de foetten op 'e plaetstove en de beide hannen in 'e bûse; mei in heal lang piip in 'e mûle, dêr 't de fiibe by del rint. Dy is al goed fiftich jier ald."

»Dy lêst fêst orthodoxe préken," sei ik.

»Né," sei 't wifke, »hy lêst romans, en sokken lik as *Lydewyde* en *Eva van Parijs* het er ljeafst. Mar dy faem dêr, dy is yet mar fiifentritich jier, dy lêst orthodoxe préken, en giet sneintojûns nei

't sprekklokael, omdat de evangelist, dy 't dêr den preket, wol in flink jongkerel is, mei in moaye stemme."

Ik frege fjirder: »Dy pearen dy 't net trôch 't sou rôlje, hwer bilânje dy?"

»Dat scil 'k dy ek sjen litte," sei 't wifke.
 »Sjuchste dêr op 't ein fen 't haed dy greate poarte net stean? As se njunkelîtsen ta 't sou ûtrolje, geane se dêr troch. Den krye se in skip en dêr geane se de sé mei in. — Boppe de doar fen dy poarte is in great rût; dat sjuchst wol, oars net? Dêr stean greate forgulden letters op, mar fen disse kant oan-sjoen, steane se 't efterst foar, dêrom mast dy al goed biwisje ast dat opskrift lêze wotte. Dy 't mar breklik lêzen leard het kin der alhiel net út komme, mar de measten, dy 't dêr in dat sou omtûmmelje, slaen der ek gjin ienris acht op. Hja sjugge der mei langst nei út, om mar troch dy doar te kommen, om 't se miene dat se 't dan better nei 't sin ha sille as hjir in 't sou. Dou mast dat opskrift lêze fen de rjuchterhân nei de lofter, den finste dat der stiet: »*De Doar fen Bikommernisse*».

»O ja!" sei 'k, »mei 't trouwen komt de doar fen bikommernisse op, ha 'k wol ris fen alde wîven sizzen heard."

»Ik ben ek net jong mear," sei 't wifke. »Dou

bigrîpst licht, as de ljue troch dy doar hinne benne; kenne se mei in each-opslach dat opskrift lêze, hwent den sjugge se 't fen de oare kant oan en den stiet it klear en dûdlik foar hjar op it glês.

Nou scil ik dy ris troch mîn fjerrekiker sjen litte. It is dêr boppe dy sé sa dizenich, datste mei 't bleat each net fülle ûnderskiede kenste. 't Is wol in moai gesicht, oars net? — al dy skippen, dy 't dêr troch elkoar wimmelje, en ek al tsjin elkoar oan 't hirdsilen benne. Dêr sjuchste plesierjachten, prachtich biskildere en forgulde, en optoaid mei flaggen en wimpels. Den sjuchste himmele boaten, en de ljue derîn binne jimmer in 'e skrep om hwet to fangen op de greate sé. Dou sjuchste ek alde drinsfetten, sa wrak, dat se hast net mei pompen boppe wetter halden wirde kinne. Lîkwol sokken binne der ûnder de plesierjachten ek wol, mar dat is der fen bûten net oan to sjen. — Der binne sels ûnder al dy fartûgen forskate sa swak fen inhalden, dat se hjar sels net rêdde kinne. Dy wirde mei lyen foartholpen troch dy twa greate sleepboaten dyst der sjuchste. De iene hjit *Jan Kredit* en de oare *De Earne-steat*. Hja fljugge der net hird oer for stoomboaten; dat komt dêr fen dinne, dat se altiid hwet krap stienkoal hadde en gâns in sleep efteroan. Mar sjuchst

dêr dy hele greate moaye stoomboat wol farren, dy 't boppe al dy oare skippen útblinkt as in prachtich sékastiel? Dêr stiet mei greate forgulden letters op: »It great Ieslok,» — en op it dek wimmelt en krielt it fen mensken. Dy boat heart oan 't rîk; alle ljue, dy 't dêr op farre, benne in lâns tsjinst en hadde 't meastentiids net swier. It skip is sa heech, dat de ljue der by op kroadde wirde matte. Dy 't in goede krode treft komt dêr wol ris maklik en goedkeap to plak; mar oars kostet dat kroadsjen faek safolle jild, dat it lang elk en iens fôech net is om dat út to skroarjen. Dêrtroch bistiet der for sljuchtwei ljue net folle kâns om dêr to plak to kommen.

Immen mei wol goed op 't skipperjen oujage wêze, ear 't er him op dy sé bijowt, — dat siz ik dy: hwent der komme soms dealse malle buyen. De loft is boppe dy sè omtrent alik as er in 'e hûnsdagen fôlle wêze kin; de iene bui giet faek op en de oare ou. Soms kin 't likje krekt as der in tige swierwaer opkomme scil, — dat it dôch allegjerre wer fortart en oerdrjuwt. En op in oare tiid wer kin der sa mar in ienen in geweldige bui opkomme, al seagen min in heal ketier tofoaren gjin griltsje oan 'e loft. Op 't iene plak kin 't sierlik moai waer wêze, dat der in aerdich koeltsje in de seilen blaest en de sinne der op skînt,

wils 't de skipkes seaft tröch 't wetter glide, — en tagelik kin 't op in oar plak sa danige ûnlyich wêze, dat de man en 't wiif hjar beide mar tige to skrep sette matte om de boel foar 'n oar to halden. En den krye se faek dôch yet wetter in of hja reitse lek, en inkelden slaen ek om. Dêr lizze sokken meast for bleat, dy 't seil heger lûke as de mêst, of net goed op 't roer passe, of net in each in 't seil halde. It komt mei sokken net selde sa fier, dat se de taflecht nimme matte ta ien fen dy sleepboaten.

De rankste boaten binne fensels de gefaerlikste; mar de plesierjachten, al ha se net sa folle gefaer fen omslaen, kinne dêrom yet ek wol tsjinrampen krye. Sjuch mar ris efkes omheech, der sjuchste in freeslike greate fûgel sweven, mei mear as hûndert koppen. Dat is de greate *goarre*, de grimmitichste fen alle roofûgels, dy 't de mensken alderhanne sîkten en kwalen op 't liif jaget. — Hy nimt gau ris ien beet fen dy farrensljue, faek as se by moai waer en foar de wîn plesierich drjuwkje en op gjin ûngemak fortocht binne. En hy komt hjir ek wol ris boppe 't sou. Hy kin de mensken danige skoften ûnder 'e foetten smite. As er se den op 't lêst wer los lit en op 'e flecht giet for de sterke lucht fen goed út it apteek, den meye se yet sprekke fen gelok.

Hwent hy slint ek forskate mensken wei. En for him binne de ljue út de plesierjachten neat feiliger as de oaren, al miene se soms al, dat se him fen 't liif keare kinne mei alderhanne kinstmiddels in hjar menear fen libjen".

Nou wier 't as de löft oan 'e kimen hwet bi-gûn op te klearjen en do krige 'k dêr in streek lân in 't each. Ik frege it wifke: »Is dat dêr net in eilân?"

»Ja," sei se, »dat is 't eilan *de Alde Dei*. Dêr sette dy farrensljue allegjearre op ta, om nei al hjar swalkjen en bodsjen yet in mannich dagen fen nochlike rêst to finen. Dêr steane earmhuzen en gasthuzen en mear inrjuchtingen fen dy aerd. Dêr steane ek kreaze en deftige borgerhûzen, meastal op hege terpen, dêr 't de ljue hjar skiepkes weidsje, dy 't se dêr op 'e droechte krige ha. Mar fierwei de measte reisgers komme dêr net. Mannichien wirdt oer boart slein troch storm en ûnwaer en yette mear wirde der weinomd troch de rooffûgel de greate *goarre*.

»Nou jongfeint, nou ha 'k dy koart wei sa 't ien en 't oar sjen litten, dat dy fêst wol stoffe ta neitinken jaen ken. Nou mast dou mar witte hwet dy to dwaen stiet."

Ik woe dêr hwet op werom sizze, mar ear 't ik

wils 't de skipkes seaft tröch 't wetter glide, — en tagelik kin 't op in oar plak sa danige ûnlyich wêze, dat de man en 't wiif hjar beide mar tige to skrep sette matte om de boel foar 'n oar to halden. En den krye se faek dôch yet wetter in of hja reitse lek, en inkelden slaen ek om. Dêr lizze sokken meast for bleat, dy 't seil heger lûke as de mêst, of net goed op 't roer passe, of net in each in 't seil halde. It komt mei sokken net selde sa fier, dat se de taflecht nimme matte ta ien fen dy sleepboaten.

De rankste boaten binne fensels de gefaerlikste; mar de plesierjachten, al ha se net sa folle gefaer fen omslaen, kinne dêrom yet ek wol tsjinrampen krye. Sjuch mar ris efkes omheech, der sjuchste in freeslike greate fûgel sweven, mei mear as hûndert koppen. Dat is de greate *goarre*, de grimmitichste fen alle rooffûgels, dy 't de mensken alderhanne sîkten en kwalen op 't liif jaget. — Hy nimt gau ris ien beet fen dy farrensljue, faek as se by moai waer en foar de wîn plesierich drjuwkje en op gjin ûngemak fortocht binne. En hy komt hjir ek wol ris boppe 't sou. Hy kin de mensken danige skoften ûnder 'e foetten smite. As er se den op 't lêst wer los lit en op 'e flecht giet for de sterke lucht fen goed út it apteek, den meye se yet sprekke fen gelok.

Hwent hy slint ek forskate mensken wei. En for him binne de ljue út de plesierjachten neat feiliger as de oaren, al miene se soms al, dat se him fen 't liif keare kinne mei alderhanne kinstmiddels in hjar menear fen libjen".

Nou wier 't as de löft oan 'e kimen hwet bigûn op te klearjen en do krige 'k dêr in streek lân in 't each. Ik frege it wifke: »Is dat dêr net in eilân?"

»Ja," sei se, »dat is 't eilan *de Alde Dei*. Dêr sette dy farrensljue allegjearre op ta, om nei al hjar swalkjen en bodsjen yet in mannich dagen fen nochlike rêst to finen. Dêr steane earmhuzen en gasthuzen en mear inrjuchtingen fen dy aerd. Dêr steane ek kreaze en deftige borgerhûzen, meastal op hege terpen, dêr 't de ljue hjar skiepkes weidsje, dy 't se dêr op 'e droechte krige ha. Mar fierwei de measte reisgers komme dêr net. Mannichien wirdt oer boart slein troch storm en ûnwaer en yette mear wirde der weinomd troch de rooffûgel de greate *goarre*.

»Nou jongfeint, nou ha 'k dy koart wei sa 't ien en 't oar sjen litten, dat dy fêst wol stoffe ta neitinken jaen ken. Nou mast dou mar witte hwet dy to dwaen stiet."

Ik woe dêr hwet op werom sizze, mar ear 't ik

mei mîn antwird klear wier, bigûn it sou wer sa danich to skodsjen, dat it koe neat lit hadde of ik hie efteroer in de fôdskoer del tûmmele. Mar ik forhalde 't yet; ik rôlle foaroer, wer hals oer 'e kop midden in 't sou, en — ik waerd wekker.

Nou, dy droom hie my al stoffe ta neitinken jown, dat hie 't wifke goed rekke. Mar ik bigriep it do dalik allegearre lang net goed, hwet de rjuchte biteikenisse wier fen al dy dingen, dy 'k in 'e sliep sjoen hie. Nou 't ik tritich jier alder warden bin, nou begrîp ik it folle better. Ik tink sa scil 't mear ljue mei my wol gean.

In Widze Presint.

Do 't Haitse Wopkes widner wie,
 Waerd Lolk sîn hûsfrou-faem,
 Dy 't al hwet by him wenne hie,
 Do 't Rein as feint dêr kaem.

Hy wier in fikse, warbre fint,
 Bistindich kloek en bêst,
 Mar nei de frouljue, — 't wier bikind, —
 Hie Rein yet noait net wêst.

Elk tocht: dêr het er net mei op.
 Mar 't jier wier skraech to 'n ein,

Do kaem der ûnforwachte in rop,
Dat Lolkjen scoe oan Rein.

Boer Haitse boude in hûske nêst
Sîn hiem, for 't jonge pear.
Rein bleau by him in 't wirk for fêst,
Sa wien se mei 'n oar klear.

Hja krigen ek in skiep in 't lân
En hûsrie flink en knap;
Hwent beide hien se, nei hjar stân,
It jild net malle krap.

Hja hiene 't tige, nei hjar dwaen. —
It dûrre net in jier,
Do rekke Lolkjen fen 'e baen,
De widze oer 'e fier.

Dy widze hie de boer hjar jown.
Dy hied er dôch yet stean;
Hy brûkte 'm net, en Lolkjen stiek
Er dêr mei in 'e klean.

Frou Stimsma kaem to pop-bisjen,
Wils 't Rein to widzjen siet. —
Hja wier in snoar fen Haitseboer;
In eptich minske wie 't.

Hja kipe 's ûnder 't widzeklaed
En sei: »Dat liket skoan.

'k Mat sizze, 't is in bêst bigjin,
Sa 'n flinke jonge soan." —

Hja seach ris om hjar hinne en sei:

›It liket my sa ta,

Dat jimme 't hjir, for arbeids-ljuw,

Mar flink in order ha.

›It widzespil en alles is

Sa kreep en knap as 't kin.

Jim' ha hwet by 'n oar garre wis,

Dat kin men yette sjen.

Dat 's kjessens, tekkens, widzeklaed

Mar allegear fen 't bêst.

'k Scoe sizze, Rein, jy ha for 't earst

Goed ta de ponge wêst."

›Né frou," sei Rein, ›it giet mei ûs

Sa lang net út de rûmt.

As 't komme matten hie fen my,

Den hie 't sa lang net komd.

›Dy widze, mei al hwet der op

En in is en der oer,

Dy ha wy sa mar, kant en klear,

Presint fen Haitseboer."

Hwet rûchkalt op 'e Brêgge oer forskate dingen,

twisken JAPIK en SJOUKE.

Japik.

Ei sjuch ris ho't de ljue wer nei de herberg rinne;
Der is jûn fest in Nut of sawet oan 'e hân.
'k Sjuch hearen, borgerljue en boeren en boerinnen,
De frouljue binn' sa moai as hien' we peaske in 't lân.
Dy minsken hadde mar formaken wit hofölle,
En wy ljue komme neat to hearren noch to sjen.
Ik scoe der for in kear wol efkes kîpje wolle,
Hwet sokke ljuwe sa bidaerd formeitse kin.
As wy ljue wille ha, by 't simmer in de merke,
Den wirdt er raesd en beard, it het soms skik noch
roai.

Mar hja binn' dêr sa stil hast krekt as in 'e tsjerke;
My tinkt, dat is sa dôch wol aerdich en wol moai.

Sjouke.

Dat is om winterdei de tiid oan 'e ein to kryen;

As 't iis gjin wille jowt, den mat men dôch hwet ha.
 By 't simmer hadde se ek al rjue ljeafhabberyen,
 Den giet it meastentiids sa hiel bidaerd net ta.
 Hwent nocht to siikjen dat is 't doel mar fen de ljuwe
 Dy jild bisitte, dat het altiid al sa wêst.
 En dy 't dat net ha, mar dôch graech om hegens
 kljuwe,

Dy jowt dit faken mar in hopen soarch en lêst.
 Hwent wol men oeral by en út de rûmte tarre,
 Mar het men 't jild to krap, den is 't in swiere striid.
 De weelde, Japik, wirdt faek út it liif bisparre,
 Mear as men tinkt en mient, in ûs forljochte tiid.

Japik.

Fy, Sjouke, hald jo stil, dat scil sa slim net wêze,
 My tinkt, jy falle er daelk hwet al to hird oer út.
 Men kin hjir 'tlibben dôch op 't lêst mar ienkear brûke,
 En dy in disse tiid him rûnom bûten slût,
 Dy is nin bit in tel en scil in 't efterst reitse.
 Hast alle dagen wirdt er wer hwet nys bitocht,
 En immen dy hwet is mat kinnis der mei meitse.
 Dy kinnis likwol wirdt him in 'e hûs net brocht,
 Al lêst er in in wike ek twyntich nyspompieren.
 Hy mat de wrald in om de dingen sels to sjen.
 En as de ljue by alds faek om 'e nocht pleisieren,
 Nou giet dêrmei gjin tiid of jild ûnnut forlern.

Sjouke.

't Is larie, goede man! by 't eintsje fen 'e storie
 Fint mannichien tsjinwirsch de rekken in 'e pong.
 'k Wit dat de dingen nou wol bare hird foroarje;
 By 't kret wei nei 't toaniel, dat is in hele sprong.
 Mar tinkt men den net licht om 't preekjen hwet
 to fülle?

Sjuch, praten is nin bît, mar dwaen dat is in ding.
 Foarûtgong sit de ljue nou wakker in 'e hôle,
 Mar in 'e bûse fiele in hopen 't mar gering.

Wol graech de boer mînhear, de frou graech jiffrou
 hjitte,
 As se in de freamdte komme, och, dat biteikent neat.
 As troch 't pleisierjen 't lân hast oergroeid is mei
 kjitte,

Den wit ik dit er fen, den stiet de boel forkeard.

Japik.

Ik leau, jy halde er fen tsjin alles dwars te drjuwen.
 De tiden binn' nou sa foardélich, elk en ien
 Fint malle gau de wei om hird omheech te kljuwen
 En dy in 't efterst bliuwt heart ommers by 't gemien.
 Al is min net in bît, men wol doch graech hwet likje,
 Hwent by gjin ien in tel to wêzen is sa hird.
 Dus mat men 't ommers sa wol oan to lizzen siikje,
 Dat me oeral as in man fen oansjen achte wirdt.

Foarhinne hie men ljue, dy thûs hjar measte wille
 To finen wisten en genôch hiene oan hjar sels.
 Ik wol wol leauwe dat se er yet sa wêze scille;
 Mar dy gean oan in ald en stiif foaroardiel kwels.
 Dy minsken klaeye hjar net nei de nyste mode,
 Hja habbe in tsjinnigheid in idle pracht en toai,
 Mar binne dom en blin; hwent wol men op 'e krode,
 Den mat men oeral by en prate jimmer moai.

Sjouke.

Ja, moai is 't allegear, mar ûnder al dat moaye
 Is 't sîn forstân, ha 'k soarch, by 'n hopen ljue to siik,
 En dêrtroch kinn, se faek de miette net goed roaye,
 Sa komme er follen mei hjar rîkdom op 'e dik.
 Men kin nin grevel steat mear op 'e minsken meitse
 It liket wol in boel, mar 't is soms net in bit;
 Sadwaende kin der licht ien mei bidragen reitse,
 En 't helpt hjar sels ek wol ris deales in 'e mit.
 Hwent as de man sîn jild for saken mient to brûken,
 Den fint er 't laedsje leech omtrint, den het de frou
 It oars bisteld, oan goud en silver, bûntgoed, doeken;
 Mar 't hûslik lok giet den der malle hird op ou.

Japik.

Scoe dat sa wêze? ja, men sjucht de measte dingen
 Fen bûten, is 't net wier? En den kin me oars net sjen
 Of 't giet sa 't heart; de wrald is fol ferbetteringen.

En de alden leare al in hjar earste bry de bern
 De wrald to tsjinjen. Och! hwet binn' dy fammen
 swierich.

It blinkt, al hwer men sjucht fen kraeltsjes, side en goud.
 Moai klaid to gean is for in minske sa pleisierich,
 Omdat oan 't úthingboerd it each faek hingjen blijuwt.
 Sjuch, het in keapman foar de glêzen fen sîn winkel
 In bult moai goed to pronk, dat lokket keapers oan;
 Dat kinn' jy freed op freed to Leauwerd sjen by Sinkel.
 Dus ken in flink jongfaem net bûten hwet fortoan.

Sj o u k e.

't Kin wêze, mar men wit net hwet in soarch en lyen
 By folle minsken dat fortoaning-meitsen jowt,
 Om alles nei de trant en de earste swier to kryen.
 Mîn ljeave man, it wirdt soms nuver by 'n oar klaud.
 't Is wrîchtich oeral gjin skep op mar en lit koelje!
 It giet in hopen as de stientsjes, dêr de bern
 Op 't flakke wetter soms sa moai mei skûljeboelje;
 Dy kin me in hele poas hjar boppe halden sjen,
 Mar sinke dôch op 't lêst. Sa matte follen sinke,
 Om't hjar de kreft bijouwt. De wrald biwiist hjar den
 De ginst, dat om sa'n ien de minsken net mear tinke;
 Hy het er ommers den de minste pine fen.

J a p i k.

En dat hjir in in kristenlân en in in ieuwe

Hwerin de minsken sa fen ljeafde, deugd en ear
 En fen humaniteit lûdröppe, preekje en skrjuwe?
 Ik ha fen 't hiele spil, sa wier, gjin hichte mear.
 Elk skript mar om foar 't each de boel in 'e es to kryen.
 In faem bigrîpt wol hwet de fryers lokje wol;
 Hja toait mar swiid hjar op mei bûnte flarderyen,
 Al het se altiïd dêrby hjar knipke just net fol.
 Hja mat in 't fryen hjar foaral mar keapsjuch meitse,
 Al scil 't ek op 'e klits, dêr wirdt net swier oer tild;
 Al scil se er nei hjar boask ek troch in 't ûnleech
 reitse,
 Hwent sjuch, hja snapt altiïd gjin kerel just mei jild.

Sjouke.

Den komt de moade fen ûs strookjaponedagen
 Faek tige skoan to pas. Den kin der fen sa'n skoart
 In widzeklaed. Is 't jak t'ûtwrîdsk om mear to dragen,
 Omdat me as arbedsljue der hinne libje mat,
 Den kin 't al mei de tiïd for bernejûpen tsjinje.
 Mar den tinkt mem allicht: och, hie 'k mîn jild mar wer!
 En kin de goede man den net genôch fortsjinje,
 Den komt er hûskrûs en 't wirdt earmoed allegear.
 Mar kin men op 'e tiïd it skoander jild net sparje,
 Den kin men al dat gûd, dy djûre pronkery
 For letter tiïd fen need op oubraek mar biwarje.
 Den bringt it altid yet in bitsje rûmte by.

Japik.

Ja, mar bidarje hwet! it kin ek oars biteare;
 Sa'n moai opmakke faem trout licht in rike man.
 Hast alle feinten binn' tsjinwirdich jonge hearen,
 Dêr ha se wûnder moai de slinter langer fen.
 Hja bitterje op 'e tiid en smoke trou sigaren,
 Gjûn stjonkerts fen in cint, mar echte, djûr en fin;
 Hja hadde er kennis fen en keapje lang gjûn snaren.
 Hja hadde ek al forstân fen madera en wîn,
 Dat sprekt fen sels; hja piele oeral mei fers-opsizzen,
 En prate fen *gevoel* en *smaak* en *kracht* en *gloed*.
 Né, nimmen hoeft nou mear de feinten leech to lizzen,
 Hia jowe in stedman in gjûn ding in streek foarût.

Sjouke.

Ja, proastich binn' se mei hjar kaeyen en hjar ringen
 En gouden keattingen op 't festje en op 'e brôek.
 Mar hadde in hopen jild genôch for al dy dingen,
 Der wirde stellig ek in boel út needsaek klôek.
 Der binn' guds by dy ljue mei oerhimd en mei boarden
 En 't hier nymoadrich kjimd, dy hadde 't net to rûm;
 Mar folgje likwol trou ljeafst alle nye moaden,
 Al sucht er ek in skroar of pakkedrager om.
 Bitrou mar net tofölle op toetsjen en op blazen;
 Dy dêr kredît op jowt, dy rekket wol ris lêst.

Hwent alles is gjin goud hwet blinkt by sokke bazen ;
En swetsen is gjin kinst. In domkop kin 't faek bêst.

Japik.

Rjue saken likje fêst wol moayer as se binne,
Dat hear ik wer oan dy, al hie 'k it oars net tocht.
Elk hinget graech in skil fen greatheid om him hinne,
Den komt sîn neatichheid sa maklik net oan 't ljocht.
Mar dit is likwol wier, der wirdt in disse dagen,
Mear as in earder tiid, op alles hwet fatsoen,
In tael en reden en in halden en in dragen
Bitreft, mei scarch en smaek in alle stânnen sjoen.
In hopen saken dy ûs alden hjar net skammen
To neamen mei in wird dat elk bigripe koe,
Dy neamt men nou net oars as mei forblomde nammen.
Dêr in, tinkt my, is 't nou al better wer as do.

Sjouke.

My klinkt dat taelgeknoei soms tige mâl in 'e earen.
Men respecteert, negeert, feliceteert, blameert.
In weerdshûs hjit hotél en 't iten hjit dreineeren.
Ik hab sa 'n brike tael net in mîn jongkheid leard;
Dy 's goed for ljuwe, dy nei freamdichheden siikje.
Wy winskje elkoar sljuchtwei de segen en 't gelok;
Mar poeremmiters, lang sa snoad net as se likje,
Dy sjiette mei sok ding allicht in groue bok.
Ik hab ris immen heard, dy sei : »Ik filtereer je

Mei jou forjierdei!" En in oaren eamle wer
 By 'n steargefal, hiel smout: »Minhear, ik skand-
 lesear je
 Mei 't swier forlies!" — It is in apespil, sje der!

Japik.

By sokke setten kin men 't laeitsen net best litte;
 Jy witte er altiid ek in foege grap by lâns.
 In 't praten scil, fen sels, sa 'n bjuster bult net sitte;
 Mar 'n hopen dingen heart men graech ris op sîn frânsk.
 't Is net fatsoenlik mear om in 'e nacht to fryen;
 It minskdom wirdt to swak in sedichheid en deugd;
 Ek dêrom het men nou sa mannich wirdt to myen,
 Dat oanskreaun stiet as ûnbitaemlik for de jeugd.
 De friske tael wirdt hjir in Frîslân yette dilde;
 Mar 't rjuchte sljuchte frisk, dat haget dôch net mear.
 Dat wirdt mei hollansk en mei frânsk hwet op-for-
 gulde,
 Den klinkt it ljue fen smaek hwet aerdiger in 't ear!

Sjouke.

De greaten geane foar mei sokke nyichheden,
 De borger en de boer dy folgje al gau dat nei,
 En yette lîtser ljue binne ek net mear tofreden
 Mei 't alde sljucht en rjucht, mar dogge graech hwet
 mei.

Sa mingt men frânsk mei frisk, in tael en in menearen,

Ek in de klaeying, 't ien dat laket faek om 't oar.
 Mar bleau me in bitsje mear by de ienfald fen alearen,
 In hopen halden 't den licht wol hwet langer foar.
 Mar 'n minske is sa fen skik, hy wol mar ljeafst
 omhegen,

Dêr skrept en klaut men om, mear as om 't himelrik,
 Al is me in heger stân ek mei yen sels forlegen,
 En oan in hikpeal in in pronkseal faek allik.

J a p i k.

Dat 's wier; hwent elk haldt dôch sîn eigen plak en
 eare.

In hearskip en mefrou fen de alderheechste rang
 Matte ljue fen nûmer twa oeral de rêch takeare,
 En sokken binne wer fen noemer trye bang,
 Dy de omgong mye mat mei ljue fen nûmer fjouer.
 Sa giet dat fierder foart oan 't grien- en fiskwiif ta.
 In skearder en in skroar forachtsje in pakhûssjouer,
 En dy wol lang gjin dwaen mei 'n skjirresliper ha
 Sa wirdt it minskdom hjir fordeeld in folle soarten,
 Oansjenlik en gering, heech, leech en earm en rik.
 Hast krektlik as in iel tokerve in folle moaten.
 Sa binn' we elkoar gelik en ek wer ûngelik.

S j o u k e.

Dat ha jy moai bitocht, dat 's aerdich torgelike;
 Hwent op ûs wîde wrald is allerhanne skaei

Fen minsken. Mar 't is wier: swart, wît en earm en rike,
't Is koeke, witje hwet, fen ien en 't selde daei.
De bêste moaten meye in bûter hearlik briede,
Wils 't kop en stirt-ein in de smoarge goate drjuwt,
'k Wol sizze: lit de rike 'm hjir fen de earne skiede,
Omdat er swietter rûkt en helte finder prjuwt:
Hja laeyen ienkear beide in ruften hjir to sliepen;
Do hien' se gjin bigrip oer rikdom, rang en ear.
En ienkear giet for beide ek grif de grefkûle iepen,
Den ha se gjin bigrip fen ear en oansjen mear.

Japik.

Dat is wol wierheid; mar by de aldergreatste hearen,
Der fint men stellig doch mear trochsicht en forstân
As sa by us. Hja dwaen hjar bêst om swiid to learen,
En skrippe jimmerwei ta lok fen folk en lân.
Hja witte hjar altiid fatsoenlik to formeitsen;
Al hwet se sizze komt grif altiid op 'e tiid,
Wils 't se altiid like nau oer al hjar gongen weitse.
En dêrom klinkt hjar deugd en greatheid wiid en siid.
In oarmans dwaen wirdt troch dy ljue net haetlik lekke,
Dêr benn' se fiers to knap en to fatsoenlik ta.
Hja wolle altiid ljeafst goed fen alle minsken sprekke,
Omdat se in rjucht bigrip fen deugd en eare ha.

Sjouke.

As't wier wie, goede man! wy komme 't net to hearren.

Hwet dêr sa daegliks bart; wy sjugge n't efter 't sket.
 Hja blinke wol foar 't each fen fierren krekt as stearren,
 Mar 'n hopen habbe 't ljocht dôch fen hjar eigen net.
 Al heart men hjarren just net ragchen en net skelden.
 Hja pripkje elkoarren as mei elsen, skerp en fin.
 Hjar wirden, sa bislipe as finnich, dwaen net seldom
 In stille wirking as in langsum fûl fenîn.
 By ljuwe út slotten en by ljuwe fen de heide
 Is fry hwet ûnderskie in reden en bistek;
 Mar ingels sûnder kwea dy fînste net by beide.
 Gjin stan, ho fin of grou, is sûnder lek en brek.

Japik.

Scoe 't net, tinkt jo? Men scoe 't oars wrichtich al
 hast leaue,
 Sa ingelachtich moai wirdt in ûs tiid de wrald.
 't Is wûnder, ho de ljue tsjinwirdich preekje en skrjuwe,
 En ho 't men 't goed en 't kwea elkoar foar eagen haldt.
 It roue en 't rûge wei to skaefjen en to filjen,
 Dat wol men mar, 't is fol fen folksforljochtery,
 Mei nutten, sjongery, musik, komediespîljen,
 En folksfoarlêzery docht ek er sines by.
 En nei 'k er faek fen hear tsjinje al sok soort fen dingen
 Ta heil en segen, en foaral om 't dom gemien
 Fatsoen to learen en op 't rjuchte plak to bringen.
 Nou, is dat wier, den wirdt der al in boel om dien.

Sjouke.

Ja wrîchtich! mar ho mear fen sokke útflechtichheden,
 Ho minder men yen haldt by eigen hûs en hîrd.
 Hja siikje thûs faek net om deugd en goede seden,
 Al is de baes op 't *Nut* oer sedichheid oan 't wird.
 In eare en foetgestamp fînt mannichien bihagen;
 Mar as 'k it wol ha, bringt it ek wol goeds fen 't
 spoar.

Elk is net sterk enôch om lofspraek to fordragen.
 't Is skea faek for yen sels, al baet it ek in oar.
 Hwet nut en foardiel scoene ús al dy dingen skinke?
 It is om nocht to dwaen; en dy der nut fen het,
 Dat is de hospes, hwent men mat by alles drinke;
 Ho fîn biskaefd men wirdt, der bûten rêdt men 't net.

Japik.

Mîn ginst noch ta! den kin men alles lang net leauwe,
 Dat hear ik nou al wer. Mar wierheid is 't altiîd:
 It jild mat om 't bilang fen elk oan 't rôljen bliuwe.
 Men kin hjir altiîd ek net libje as hearremît.
 De fammen kinne troch sok spil oan fryers reitse,
 En dat is for hjar sels en ek for oaren goed.
 Men kin licht op sa 'n jûn mei immen kinnis meitse.
 Dêr hwet út foart komt, dat faek oars net barre scoed.
 In alder wol sîn bern ek ienkear wol ris slite,
 En dêrom matte se ek forskine in 't iepenbier:

Thûs dogge in hopen neat as tsiere en pronkje en ite.
Dus is sa 'n gearset fen bilang, is 't oars net wier?

Sjouke.

Ja, 'k wit it wol, dou kinst it wûnder moai bilizze.
't Is hjir op ierde sa mei alle dingen hast,
Men kin der folle goeds en folle kwea fen sizze;
En elk praet sa it in sîn kreamme 't bêste past.
Trekkippers scille noait de stoomkreeft nuttich fine,
En gjin kastlein is foar de drankouskaffery.
Sa lûke, ho 't ek rint, noait alle ljuwe ien line;
Dêr de iene skea fen het, dêr wint in oaren by.
En skea en foardiel is op 't lêst, by alle saken,
De greate drjuwfear, dy yen bringt ta foar of tsjin.
Al witte in hopen sa to praten, dat men faken
Gjin sprûtsel selsbilang dêrût fornimme kin.

Japik.

Scoe 't selsbilang de ljue by alle dingen liede?
Den wirdt er sikerwier in bulte koal forkocht.
Mar né, al kin me altiid it wiere en 't falske n't
skiede,
Sa slim as dou hab ik yet noait oer 't minskdom techt.
Men sjucht dôch daegliks ho 't forstân en goede seden
Formearderje by elk: it folk wirdt kras en knap;
Elk het sîn sinnen thûs by wirk en beuzichheden;
Gjin ien docht hjir of dêr in gekke of dwaze stap.

De mânljue scille net in cint ûnnut fortarre;
 Hja sûpe en swetse n't mear ûtlitten in 'e nacht.
 De frouljue keapje neat of 't mei hjar ek wol barre;
 Hja klaeye graech hjar kreas, mar haetsje oerdwealske
 pracht.

Sjouke.

In hopen saken neamt men nou mei nye nammen;
 Maltjirjen by de flesse is golle frolikheid.
 Rjue dingen, dy by alds gjin kristenminsk bitammen,
 Binn' nou ûnskildich; hwent út klare humaniteit
 Skikt me elkoar graech hwet in. It kin de bêste misse,
 By 'n frolik selskip, dêr men nochlik drinkt en praet,
 To reitsen oer sîn bier; mar 't jowt gjin ergernisse,
 As 't frjûnebûn dêroer de ljeafdemantel spraet.
 Us pake praette faek fen kwea en sûnde en skande;
 Mar hy wier orthodox; nei ûs moderne lear
 Binn' by biskaefde ljue dy wirden kontrebande.
 De sûnde is út 'e wei en skande is neat hast mear.

Japik.

Ei fy, sok nuver praet! hwer heste dat op munte?
 Haldst mear fen 't orthodoxe as fen humaniteit?
 Elk het hjir in 'e wrald fen sels sîn swakke punten;
 Mar ien dy dêr altiid it slimste ljeafst fen seit,
 Dy mat him sels mar earst ris goed bisjen, scoe 'k
 sizze,

En docht er dat oprjucht, den haldt er grif de bek.

Sjouke.

Ik wol tsjin dy net mear to harrewarjen lizze,

Oars wird ik ek yet lik, en dat 's my fiers to gek.

Hy giet ou.

Japik *allinne.*

Nou snyt er út; hy kin him langer net forwarre.

Ik joech him dêr in streek, dy gîng him hwet to nei.

Hy kin dy bokken op sîn alde skoen mar smarre.

Mar wier 't gjin gekkepraet al hwet dy kerel sei?

—

Elk wit it ommers al sa lang by ûnderfining,

Dat folget immen hjir forkearde wegen nei,

Ut swakkens fen sîn flesk, út dwaesheid of forblining

Dêr wint er noait nin lok of wiere segen mei.

En dêrom seil men yen wol for 't forkearde mye;

Hwa set mei sîn forstân hwet ûnforstânnichs út?

As we al ûs kreften hjir oan 't goede en 't wiere wye,

Den jout it ommers ek fen sels in goed bislût.

En as wy 't nye folgje of hingjen bljuwe oan 't alde,

En elk mient dat er neist oan de echte wierheid is:

As we alle dagen mar in goed gewisse halde,

Den binn' wy stielich noait net fier de planke mis.

—————

Haitskemoais Klachten in de Winter.

O fy, hwet is 't in bjuster tiid!
Men mat forlegen wirde.
It is sa kald en 't friest sa swiid,
In minske kin 't net hirde.
O winter, mei dîn snie en froast,
Bljuw ljeaver wit ho fier om oast.
As ik it hie to witten
Hiest lang al ûs forlitten.

Hwent oeral hwer 't ik kom of gean
Waeit my de kjeld tomjitte.
Al sit men dûbbeld in 'e klean,
Forklûmje mat men yette.
De strjitten binne as tin sa glêd;
't Spant dat men 't sûnder fâllen rêdt.
En wol me er hwet bigjinne
't Friest alles om yen hinne.

En den sa 'n hûsfol greate bern,
Dy 't suver allegearre

Oan oar'ljues gûd mar nîget sjen

En nei gjin reden hearre.

Hja binn' sa bjuster glean en poer,

De holle liket hjar oerstjûr.

Dat tinkt mar om oars nearne

As deis op 't iis om fleane.

It fragelearen giet foarby;

Hwa scoe nou leare kinne?

Bistindichheid is nearne by.

As se oan hjar hûswirk binne,

't Giet sûnder oerliz en bistek;

Hwent de iene makket de oare gek.

As se oaren riden sjugge,

Den witt' se n't hwet se dogge.

De krante skoerre se út elkoar

Om 't riders-nys to lêzen.

Moarns-ier healneaken bûten doar,

En het it hast net fêrzen,

Den flokke omdat hjar dat sa spît.

Omtinken ha se net in bît.

Né, sok ûnbidich bearen,

't Is ommers net to hearen.

Us Trîn is nou al tritich jier,
 Dy scoe 'k hwet oars ha wolle.
 Mar se is fordeald de slimste fier.
 Der komme om hjar net folle;
 In sibbe fryer het se net.
 'k Wol leauwe dat hjar dat fortret.
 As sokke oer emis benne
 Woll' se oeral by en hinne.

En Saep, dy greate wildepûst
 Is ek nin grevel better.
 Dy rîdt nou mei dy grouwe knûst,
 Dy soan fen Ulbe fretter.
 Dat soartsje ha 'k it min op stean.
 Hja lit him, hoopje 'k, gau wer gean.
 Oars scoe 't my raer binye.
 Ik mei dy snaek net lye.

Us Rein scil takomm' maeye oan 't wiif.
 Hy docht ek neat as riden.
 Soms op in dei in ûre of fiif.
 It folk oan beide siden
 Wirdt oeral nou tolânne socht
 En fen dat boaskjen tîding brocht.
 Mar meast is 't — wol to witten!
 Om hjar bisjen to litten.

M'n jongste is nou in 't achttsiend komd.

Dy streupert fen in Doeke

Wol ek al witte, ha 'k fornómd,

Ho 't jonge fammen rúke.

Hy is oars sahwet sleau en slúch

En in s'n praten toar en droech.

Ik tocht, hy scoe net doare;

Mar dat is hird foroare.

Us Hessel sloopt s'n jonge lea.

Dy mat hwet hirder kinne;

Mar 'k frees hy docht him sels de dea,

Hwent hy wol prizen winne.

Hy is al in 'e skrep moarns ier.

Mar 'k frees hy is omtrint sa fier

Om 'r únder to biswiken.

Hy fljucht him út 'e liken.

My tinkt, forstánnich is dat net,

Howol se er faek mei piele,

As de iene minske er nocht oan het

Dat oaren hjar forniele,

Troch 't fúle fleanen op sa 'n baen.

De sommen dy se dêr oan jaen,

Dy koene se oars, scoe 'k telle,

Wol nuttiger bistelle.

It is der oeral deis to dwaen
 Mei priisforrideryen;
 En 't folk mat altiid op in baen
 Om alles mei to kryen.
 It wirk wirdt gau hwet dien mei lêst,
 Den fitert elk mar wer sîn bêst
 Om in 'e pronk to kommen.
 Dat wirdt gjin dei forsumme.

Den tsiere en kweakje tsjin elkoar
 Mei razen en mei bearen!
 Nysgjirrich, dwers! en elk foar oar
 Het meast to kommedearen.
 Dy ropt: »Hwer is mîn skiere broek?»
 Dy gûlt: »Hwer is mîn siden doek?»
 En wiles mat 'k in trêdde
 By 't mûtse-opsetten rêdde.

Den ropt er ien: »Hwet is 't wer stom!
 Ik kin mîn das net fine."
 In oaren skoert in 't jernlaed om,
 Dy mat sîn reed bibine.
 In trêdde balt: »O dêvel, Trîn!"
 Dîn skûch tobarnt! in gat 'er in!"
 »Nou, hwerom sette snachgel
 Dy op 'e hjitte kachgel?" —

»Mar ik ha stompe redens, hear!

Ik mat se slîpje litte.”

Saep, hwer binn' nou mîn wanten wer?”

— »Och ju! mat ik dat witte?” —

Mîn teannen prîkje my hast ôf,”

Ropt wer in oar en stampst yen doaf.

Sa'n libben om yen hinne:

Hwa scoe 't net graech ûntrinne?

En ik mat wiles in 'e war

Mei iten en mei drinken,

En den bitsjinnet elk him mar

Fen pikelfesk en skinke.

Den komme er ek yet freamden by;

't Binn' pearters for de fammen, dy

Matte ek op 'e azem sitte,

Oars koen' se 't slûpe litte.

En dêrmei strikt de kliber út,

En 't oar kin ik mei riede.

Den meitse 'k by my sels 't bislût,

Ik wol gjin iten siede,

Mar 'k nim it hjoed op mîn gemak.

Ik kry in brokjen bôle strak,

Dêr kin 'k hjoed bêst mei hinne.

Hwet scoe 'k biskeuke allinne?

In fikse waerme stove gau
 En 'k jaen my del te naeyen. —
 Mar sjuch je wol! dêr komme in sjou
 Us alde sleat op draeyen.
 Dy skrasse tige njunken 't hôf
 En bine hjar by 't stalt er ôf. —
 Mîn naeyen brui 'k er hinne;
 Den kin 'k wer oars bigjinne.

Dat binn' den broers- of sistersbern
 Of uterliker mîgen,
 Dy scoene ris by moaïke sjen. —
 Ik siz mar sûnder lîgen,
 Ik hie se den mar ljeaver net.
 Den mat ik dalik wer to set
 Om gau hwet klear to kryen.
 Hawar! is dat gjin lyen?

Ho scil men den sa gau mei skik
 Wer alles foar 'n oar stelle?
 Den skrep ik my hast út 'e mik,
 Sa wirdt er skoerd en helle;
 Den by de hird, dêr 'k swit en doch,
 Den 't kalde sigrich hûs wer troch.
 Den reitse 'k út 'e liken
 For trye, fjouwer wiken.

Nei iten dalik mar wer foart;
 Den oars yet earne hinne.
 »It iis is moai, de dagen koart,
 En nou 't wy ride kinne,
 Nou nimme we ek ûs wille er mei.
 Nou moaike, sûndheid en goen dei!
 Kom ek ris as jy kinne." —
 Dêr fljucht de boel wer hinne.

Sa giet it hast om oarde dei.
 It is gjin spil mei eare.
 As 't oanhaldt ha 'k it skielik wei;
 Ik kin dat net forneare.
 't Is as ik soms de jicht al merk.
 In lûd ha 'k as in fêrzen eark,
 En 'k hab to nacht al hoaste
 As woe my alles barste.

Den kry ik jûns mîn bringst wer thûs;
 Den wer it hûs in touwen.
 Den sljiprich, hûvrich en in 't krûs!
 Sa sit dat hjir te skrouwen.
 Dy foel him sear, dy is sa stiif,
 En dy het skossen iis in 't liif,
 Dy het it in 'e holle:
 Mar 't wirk het elk tofolle.

En binn' se 'n bitsje wer by 't stik,
 Den giet it op in sprekken.
 Den roppe se allegearre: skrik!
 En narjen, gek-oanstekken
 Dat komt der throchgeans ek a by.
 Nou, hwet gedoch is dat for my?
 Jûns wol 'k oars graech hwet lêze,
 Mar 'k lit it den mar wêze.

Thûs kinn' se in hopen spil útjaen
 Om fry fen wirk to kommen.
 Mar bûten op 'e glêdde baen
 Ha 'k noait der fen fornommen
 Dat ien fen hjarren mudzich wier.
 Hja slepe frouljue great en swier,
 Dy 't kwalik ride kenne,
 Hwa wit hwer earne hinne.

Dy feinten binn' net felle wiis.
 Dy fammen hadde knepen;
 Hja binne wakker njût oer iis,
 Ha se ien om hjar to slepe.
 En is de glêdde baen wer wei,
 Den ha se faek de gek er mei,
 En litt' de fryers rinne
 Dy 't nou hjar lûkers binne.

Soms heale nachten dûnsje en dwaen
 En krekt as baergen switte;
 Den in 'e kjeld wer op in buen
 En hjar bifinge litte;
 Dêr lye se as in putheak fen. —
 Gjin minske kin der ommers tsjin.
 'k Leau siker, hja forniele
 Hjar ligchem en hjar siele.

De drank dy mat der ek by lâns;
 En krye er gûds te folle,
 Dy wrokje en hadde op bruyen kâns,
 Om't se oars as oaren wolle.
 Den slaen se er mei de rédens in,
 Elkoaren bûnt en blau en blin.
 En dat scil den ek yette
 Plesier en wille hjitte.

Dat kin soms alderfreeslikst gean.
 Hja witte fen gjin myen,
 Forskoerre elkoar de skoander klean,
 Mei bruyen, smiten, snyen.
 It goud en silver somtiids wei;
 Mar dêr wirdt in 'e hjitte hei
 Oer mîmre noch nei frege:
 Hja matte elkoar mar fege.

Sûphalzen binne 't, troch 'e bank,
 Dy 't spil in ûnstjûr jeye.
 Dat is in freeslik gûd, dy drank;
 Ik wit net ho 't se 't meye.
 Al is in minske flink en sûn,
 Hy wirdt der siik fen as in hûn.
 Koe 'k alles stjûre en liede,
 Ik scoe dy drank forbiede.

Ik bin den altiid yet mar bly
 As 'k mines allegearre
 Wer heel en feardich binnen kry.
 Men kin der raer fen hearre,
 Hwet rampen soms dat riden brout.
 Ja, as men goed yen dêr in jowt
 Ho faei se faken binne,
 't Giet yen troch alles hinne.

Den heakje se elkoar in 'e reed
 En fâlde dat se stinne.
 Ho mannich-ien moast oan sa 'n smeed
 For altiid kreupel rinne!
 Hja bliede soms hjar amper dea.
 It gûd oan flarden! hwet in skea!
 Den rûngear in 'e slide
 En sa nei hûs ta ride.

In minske is oars fen dea sa fy,
 Graech woe 'r hjir altiid bliuwe.
 Mar winters mei dy ridery
 Den scoe men dat net leauwe.
 Wirdt den dat eintsje libben net
 Soms freeslik in 'e weachskeal set
 En rokkeloas forkoarte?
 Der wirdt mei 't libben boarte!

Mar as ik dat mîn bern al siz,
 Dat slaen se hwet om 'e earen.
 Hja binn' foarsichtich tûk en wis,
 En fen hjar mem to learen
 Dat is hjar ommers fiers to min.
 Mar skoan ik neat bigjinne kin
 Om hjar for 't unk to hoeden,
 'k Bin faek in tûzen noeden.

It jild! dêr komt it ek op oan,
 En dêr mat ik for riede.
 Ik kin mar ûtpûlje; elke moarn
 Mat wer mîn ponge bliede.
 Hja tarre stellich ek om raek,
 Oars hoeft 't ommers net sa faek.
 Dat giet mar alle jûnen
 Hwet is den twyntich gûne.

En wier 'k er mei hwet bûsjild ou
 En hwet se nédich binne
 Oan leargûd en oan bân en tou,
 Den bruide 't yette hinne.
 Mar oele! 't blijuwt dêr lang net by.
 Gjin ien kin tinke ho 't se my
 Om alderhanne dingen
 Net freegje, né, mar twinge.

Dy is oan nye rédens ta;
 Dy oan in pelterine.
 Dy mat hwet moayer wanten ha.
 Elk kin wol sahwet fine.
 Dy het gjin winterpet nei 't sin,
 In oaren bin sîn skoen to min.
 It is oer alles hinne
 Hwet se al net nédich binne.

In tsjûkke wollen das is net
 For mânljue mear to brûken,
 Hwent nei de nye modewet
 Draecht elk nou bûnte doeken.
 De pîpe-reauwen bliuwe thûs;
 De knipdoas mat nou in 'e bûs
 Mei stjonkende sigaren.
 Hwet ha se in freamde snaren!

De fammen sette 't spil der foar
 Krekt as se jiffers binne.
 Dat pronkjen giet mar tsjin elkoar,
 Mar 't kin sa nearne hinne.
 As 't bûrkjen net hwet better wol
 Hald ik it sa net langer fol.
 Hja kinne 't nou fortarre,
 Hast hirder as we 't barre.

En siz ik dêr in wirtsje fen,
 Den kin 'k to halden krye,
 Dat ik to fûl en earnich bin.
 Hja miene 't kin wol lye.
 Mar hie 'k in molkentine fol
 Hja fûnen yet de boayem wol.
 De frucht fen al mîn sparjen
 Giet foart mei hjar malfarjen.

En dat wirtd mar forsûpt en dien,
 Fordânse, ja, forsmiten.
 Bitinkt men den ho mannich-ien
 Brek lydt oan brânje en iten,
 Den kin 't foarsiker net bistan
 Sa mâl mei 't jild to wirk to gean,
 Mei allerhanne flinken
 En sûnder nei to tinken.

En scill' se de earmen, dy de baen
 For hjar in oarder bringe,
 Fen al dat jild in cint twa jaen,
 Den matt' se er hjar ta twinge.
 En komme hja dy ljue foarby
 Mei ligen en bidraeyery,
 Den kinn' se er yet om gnize.
 Dat kin my wol oan grize.

Hwent alles is tsjinwirdich djûr,
 En den dy winter yette!
 Het nimmen neat for sokken oer,
 Dy 't in 'e krapte sitte,
 Den komme er moglik wol gûds om.
 O jimme! dy sa rînsk en rûm
 Mei 't jild omsmite kinne:
 Smit dêr den ek hwet hinne.

Ik hab ek jong en frolik wêst,
 Do wier ik licht neat better;
 Mar 'k sjuch it nou en 'k leau it fêst,
 As mannich minske letter
 It gekke fen dy dingen fielt,
 Bisout er oer dy tiid en 't jild,
 Sa los en wild forspille,
 Krekt as er sinloas dwille.

Ik hab er just gjin nîget oan,
 Mar kin 't dôch ek net priisje,
 Dat sa de jonkheid wirdt fordoarn
 Wils 't se om ûs reden giisje.
 Ho mannich dy 't net barre mei
 Om letter op 'e libbenswei
 Oer al dy dwaze flinken
 Ris earnstich nei to tinken.

Mar och, al praet ik jimmerwei,
 Hwa scoe der swier oer tille?
 Hja folgje mar de skeane wei
 Fen eigen sin en wille.
 Ik wol mar hoopje dat mîn bern
 Yet mei de tiid hjar dommens sjen,
 En better dingen leare
 En libje in deugd en eare.

Mar winter mei dîn snie en froast,
 Dou bist for my sa lêstich;
 Och kroaskje mar hwer op nei 't oast,
 Den kry 'k it wer hwet rêstich.
 Mar earder kin 'k gjin útwei sjen
 Oan 't wîld gefiter fen mîn bern,
 Dat op mîn alde dagen
 Biswierlik is to dragen.

It Geheim in de Bôlekoer.

Kranten wirde er tsjinwirdich in danich bulte skreaun, dy ûs in hopen nys oanbringe en de skjuwers en printers in aerdich stûrke jild. De iene skimpt en de oare flaeit, en soms lige se dat it barst. Men kin de kranten ek oeral ta brûke, langer. In fryer, dy by de fammen net rjucht slachs wirde kin, lit it mar in 'e krante sette, dat er graech in wiif ha wol. In troude man set, by gelegenheid dat er ien mear ta sîn kaptael krige het, in de krante, dat er sîn wiif tige ljeaf het. Handwirks-ljue, kinsteners, ûtfiners fen hwet nys brûke de kranten ta 't selde wît as de kwaksalvers in foarige dagen hanswoarsten brûkten, namelik, om mei pochgen en blazen eare en foardeel to biheljen. Dy in pik op elkoar hadde, kinne elkoar in de krante ûtrachge en skelde krekt as se gjin turf heech binne: mits in fetsoenlike warden en in goede hollanske stil. (!): Oars scoene se omers tofolle mei de fiskwiven allik stean. 't Is in ald frísk sprekward: »Dy sîn eare by de strjitte lâns siikje mat, is als lêst.» — Mar nou, as de iene de oare hwet to nei komt, den siikje se hjar eare just

net by de strjitte lâns, mar wol troch it hele lân, troch middel fen de krante. Den komme der *schuldbe-
kentenissen* en *wederroepingen* mei folle omslach fen wirden in de krante.

Likwol bart er ek yet al in hele bulte dat net in 'e krante komt; foarearst omdat folle dingen net nôch om 'e hakken hadde, om skrean en printe to wirden, en oard, om 't se faek ek gjin ljocht fordrage kinne, Mar 't ûntbrekt dêrom net oan gelegenheid om sokke dingen ek wraldkindich to meitsen. Under de greate mannichte fen middels, dy dêrta tsjinstich wêze kinne, stel ik mar ris in de earste pleats thémarsen en bôlekoerren, of ljeaver de ljue dy dêrmei by de boerren lâns sjoue. Dat sokke ljue trochstrings tige hwet mansk binne in de kinst fen rabjen en kweasprekken, scil elk tastimme matte; mar 't is ek wier, dat se 't sa fier in 'e kinst net bringe scoene, as se fen de ljue, dêr se by komme, net tige foart holpen waerden. De measte minsken hearre ljeaver kwea fen in oar sprekken as goed, en den wirde de bôlrinsters en sokke ljue al gau ris oer 't ien ef 't oar ûttante en oan 'e gong holpen. En om 't it dy minsken om fortjinjen to dwaen is en hja wol bigripe, dat se mei hwet nys in hele bulte ginst winne kinne, litte se den ek meastentiids de tonge mar ris tige los. Sa folle as se 't roaye

kinne, prate se de ljue, dêr se by binne, nei 't sin en faek in 't iene hûs rjucht oars as in 't oare.

Dêr hiene jimme Jetskemoai ek. Dy hie al forskate jierren mei de bôlekoerren roan, en as se nou ek, lik as de minsken wol seine, op de bôlekoerren de dik lâns ride koe, as se jûns hwet let in 'e baen wier, dat wit ik net for fêst. Mar dat se fiks fen de tong-rime snyd wier, dat wit ik safolle to better. As de ljue hjar in bitsje letten en setten, den hie Jetskemoai altiid wol tiid to praten; den gîng se de hele bûrren sahwet troch en rattele mar oan ien wei. Lîkwol sei se omtrint om 't oarde wird: »It is mîn fôech net om folle to praten; mîn foet stiet ûnder allemans tafel.»

By dominys jiffrou wier Jetskemoai ek wakker great. Snjûntomoarns om alve en toalven makke se altiid dat se dêr wier; den hie jiffrou de koffy klear en den kocht se hwet bôltsjes fen Jetskemoai. Den krige Jetskemoai hwet koffy mei in bôltsje en den woe jiffrou graech hwet nys wite. Nou, Jetskemoai woe wol opdokke. Dingen dy 't in oar to raer wieren om oan sa'n minske as jiffrou to fortellen, dy flapte Jetskemoai der út. De alde wist al by ûnderfining, dat jiffrou er sa ôfkearich net fen wier, om ek ris hwet raers to hearren. Den gîng de mûle hjar as in Lazarusklap; it iene staeltsje út en 't oare in. Oer de fryery

fen 't jongfolk; oer koffydrinkeryen en oansetten, oer jonge wïven dy nei de *Walden* moasten; oer troude ljue dy net bêst mei 'n oar koene; oer manljue dy oan 'e drank wieren of great mei oare frouljue; oer ljue dy to slof en to ry wieren of to folle pronken; oer gûds dy 't efterût gîng; oer boeren dy gjin boaden halde koene, oer boerefeinten dy to lui wieren, oer boerefammen dy hjar trouwe hannen net halde koene: koartom, oer alles hwet forkeard en ûndogens wier praette Jetskemoai. Hja sei den al wer ris: »It is mîn fôech net om folle to praten, mîn foet stiet ûnder allemans tafel'' — en den liet se earst ris in bîtsje fen in ding ût, njunkelitsen al ris hwet mear, en op 't lêst rôlle alles er ût hwet se mar wiste.

Jiffrou hie dêr in danigen nocht oan, mar dominy den den oars net. Hy siet snjûntomorns altiïd op 'e studearkeamer. Dêr koed er Jetskemoai wol kweakjen hearre, hwent hja praette ek net bare seaft. Dat wier hinderlik for de man in 't studearjen, en bûten dat tocht er: »By uzers rânselt se in oar ôf, by in oar scille wy ûs part wol krye.'' Dat brocht er jiffrou ek wol ûnder 't each en rette hjar om Jetskemoai sa folle net oan to halden. Mar jiffrou wier der al to folle oan wend om it to foroarjen, en dominy — gjin fûl man ût sîn aerd — woe der gjin ûnienichheid om meitse. Dêrtroch gîng it sa hinne.

Mar ienkear op in snjûn like dominy hwet al to folle it ear nei Jetskemoai hingje litten to hebben. Do er de jûns sîn preek oerseach ûntdiek er dat er dêr by fors in in set hie: »It is mîn fôech net om folle to praten.» Do waerd er nidich en hy sei: »Lit dat ald wiif hjir ris wer komme, den scil ik hjar to reden stean.»

Nou trof it sa moai, dat er him krekt dy wiks in gelegenheid oan 'e hân jowch, hwêtroch dominy in steat wier om Jetskemoai hjar stilswyendheid ris moai to lotterjen.

De snjûntomoarns dêr-oan siet er foar 't finster op 'e loer, en do er Jetskemoai oankommen seach, makke hy dat er rîklik sa gau by de foardoar wier as hja. Hy gîng midden in 't kozîn stean om, sa beare, nei de loft to sjen.

»Moarn dominy! noch goed?» sei Jetskemoai.

»Moarn Jetskemoai! Ik bin fiks sûn, ho giet it mei jo?»

»Dat kin al ridlik komme, dominy!»

Mear sei Jetskemoai net, mar trape wakker hinne en wer en seach dominy ûnder de earmen throch in de gong op, krekt as se sizze woe: »Ik woe wol dominy, dat je dêr mar wei gîngen; ik woed er wol in.»

Mar domeny sei: »Hark ris Jetskemoai! jy moasten nou egenlik mar net in 'e hûs: it is tsjinwirdich hwet oars as oars, by uzers.»

Jetskemoai harke rare ny op. »Ho nou, dominy?» sei se forheard, »het jiffrou den altomets hwet ûnder de lea?»

»Né, né!» sei domeny, »jiffrou is bêst op 'e stap. It is heel hwet oars.»

»Mar it is gjin slimmens, scoe men hoopje!»

»Hark ris, Jetskemoai! ik wol jo wol sizze hwet it is, omdat jy sa goed mei ûs bikind binne. Mar den matte jy foaral en biljeaven swye!»

»Fen sels, dominy, fen sels! Jy bigripe wol, it is mîn fôech net om folle to praten; mîn foet stiet ûnder allemans tafel. Dy sa lîk as ik by alderhanne minsken komt, heart en sjucht ek wol ris hwet, dat sprekt fen sels. As men den net swye koene den scene se yen gau skouderje.»

»Nou,» sei domeny, »dêrom bitrou ik it jo ek wol ta; hwent as 't op in baen kaem, den wie der gjin rie op 'e wrald ta. Dus pas op, Jetskemoai, pas op! en lit er tsjin nimmen in inkeld wird fen út.»

»Né, der is neat to dwaen, mîn ljeave man, der is neat to dwaen! Ik bin sa ticht as in kanne, al siz ik it sels.»

»Nou Jetskemoai den scil ik it jo sizze: — Hja habbe my in jongske stiûrd!»

Dêr waerd Jetskemoai oars fen. »In jonge stjûrd, dominy?»

»Ja Jetskemoai, sa is 't!' sei dominy, altijd allike stimmich. »Mar nou siz ik jo yet ris: pas op, en swy! — Nou, Jetskemoai, it bêste en goê moarn!»

Dêrop flapte dominy de doar ta, en Jetskemoai koe werom kroadsje. Mar al hie se gjin koffy mei in bôltsje hawn, hja hie dôch it liif al fol fen dat rare nys, dat dominy hjar trochdien hie. De lea staetten hjar oan, sa wier se fen hjar saken It boerwiif dêr se, fen dominys ôf, earst by kaem, koe 't yet wol oan hjar sjen.

»Ho is 't Jetskemoai, sei dy, »binn' jy net rjucht to pas?»

»Ja," sei Jetskemoai mei in swiere sucht, »ik bin bêst in oarder, mar!"

»Nou, hwet *mar?*" sei 't wifke, »is der jo den hwet freamds bijegene?"

»Nou, dat is der lang net fry fen!"

»Fy, jy meitse my ûngemaklik. Mei 'k ek witte hwet er pleats hawn het?"

»Ik moast swye; dat is my hird oplein."

»Non, den is 'thwet oars, dat is fen sels. It kin my for sa fier ek neat skele; mar wy prate den oars wol ris mear hwet mei 'n oar; jy binne sa wiis wol, hwet jy hjir sizze, det blijuwt hjir ek."

Dat wifke praette sa lang en sa moai om 'e kant, dat op 't lêst krige Jetskemoai sa'n persing tsjin

'e kiel oan, dat it wier hjar net mear dwaenlik om it geheim by hjar to halden; hja flapte 't er út. En do de kôegel troch de tsjerke wier, do gîng it op in swarren en bearen, by heech en by leech, fen: swye! swye! — Nou ja, dat scoe dat wîfke wol dwaen, dat wier fen sels.

Mar as Jetskemoai nou in mear huzen hjar bilofte oan dominy forbriek, of as dat earste bûrwiif ûntrou handele, dat kin 'k for fêst net sizze: ik rekkenje mar, fen beiden hwet. Alteas de selde snjûntojûns gîng it al as diggelfjûr de bûrren troch, dat »er wier dominy in jonge stjûrd!»

Der wieren inkelden dy woene 't net leauwe, mar fierwei de measten woe 't wol oan.

De iene sei: »Nou kom ik to minsten noait wer in 'e tsjerke.»

De oare sei: »It mat oanbrocht wirde! Scil sa'n ien ûs hjir de wei wîze?»

Koart-om, it wier as de bûrren spoude.

Mar nimmen krige der mear spil mei as Doede Hofker. Hy wier aldste alderling en elk dy him seach bigûn er tsjin him oer.

»Jy matte nei dominy ta, en ûnderstean him dêr ris oer,» sei de iene.

»Jy matte 't foar de klassis bringe!» sei de oare. Mar Doede wier just gjin man fen trochbiten. Hy

makke him er sa hwet ôf. Do se mei him neat wirde koene bigûnen se tsjin sîn wiif. Hja gîng er for dat se tige bilêzen wier, dêrom moast se ek sa wiis weze, dat in gemeente nin dominy ha koe, dêr sokke dingen fen op in baen kamen. Dat die fortuten. Hja tûteren dat wiif sa lang in de earen, dat hja rekke tsjin Doede oan. Hy moast mar eerst ris nei dominy ta, tocht hjar, en sjenne ris ho de foarke in de stâl siet, en prate der ris mei him oer, hwer in gemeente bidarje scoe, dêr de foargonger sokke dingen die. Mar Doede hie dêr heel gjin loer oan.

»Ik bin net kindiger nôch, om mei sa'n man to praten,» sei er. »Hy het lang studearre, hy is op fjouweren bislein. As men tsjin sokke ljue bigjint, den tsjinnet it ek hwet op foetten del to kommen, en dêr hab ik gjin slach fen.»

»Gekkepraet!» sei 't wiif. »Dêr is sa folle kinde net ta nedich; dou mast mar sizze dêr 't op stiet. Ast dou dêr sneins al in 't hek sitste, mei in hele bulte pohei in dat greate bôek om to blêdsjen, en ast nou en den al permanjich nei dominy ta stapste to thédrinken, en dêr út in lange piip foar de graete ruten sitste to smoken: dat docht allegearre neat ôf. It komt er nou ris op oan om dîn plak als alderling skien to meitsen,»

»Ja, mar den moast ik dîn breinkas en dîn tonge mei krye kinne.»

Dat koe, fen sels, net wirde. Mar 't wiif krige him dôch sa fier, dat it scoed er den wol ta komme matte; mar den woed er Lolle-boer ek mei ha; dy wier de twade alderling. De sneintomoarns paste Lîs op Lolle-boer, en do se him in 'e bûren kommen seach rôp se him oan en sei him hwet er oan 'e hân wier. En do tochte Lîs, hja moasten foar tsjerktiid yet mar nei dominy ta.

Lolle-boer sei: »Nou, ik kin dêr wol mei hinne rinne, mar Doede is de aldste; hy mat de foarstap ha en 't wird dwaen.»

Doede praette oars ek al, it koe wol oan de jûns ta wachtsje; mar Lîs fitere mar oan. Hja sei, as 't sa slim wier as de ljue seyen, den moasten se dominy egentlik net ienris mear op 'e preekstoel [gean litte.

De twa mannen rekken op 'e stap nei de pastorye. Lolle-boer paste op dat er de efterste bleau; Doede skille oan. De faem die de doar iepen.

»Moarn dominy!» sei Doede en lichte de hoed mei safolle geweld, dat de faem in pomp tsjin 't boarst oan krige.

Hja moasten mar in komme. Dominy wier skraech ré om nei tsjerke. Hy wier tige frjûnlik, sette hjar elk in stoel en jowch hjar pipen en tabak. Mar né, hja scoene mar net oanstekke. Dominy sei, hja koene foar tsjerktiid yet wol in sûchje ha; do namen se

de pipen den ek oan. Mar do Doede stopje scoe, knoffele er de piip stikken. Dominy scoe in oaren krye, mar Doede sei: »Né dominy, it hôeft net! Ik wol net stopje. Jy binne sa'n knap man net!"

Ho nou, Doede," sei dominy, binn' je net rjucht op my to freden?"

Dêr binne wol reden for," sei Doede wer; »binne jy ek in man?"

»Dêr klai ik my to minsten for," sei dominy laeitsende.

»Ja, mar der komme rare dingen fen jo oer de bûrren. En nou fân ik my, as aldste alderling, forplichte, om út namme fen de gemeente, dêr ris mei jo oer to praten."

Do er dat sein hie fage er him it swit fen de foarholle en seach Lolle-boer ris oan, krekt as er sizze woe: »Dou sitst dêr mar mei de mûle fol toskan! siz ek ris hwet."

»En hwet rare dingen binne dat?" frege dominy.

»Sa raer wol as 't kin," andere Doede. »Hja sizze, dêr is jo in jonge stjûrd."

»Ja, dat is ek wier," sei dominy, en bleau allike gol. »Mar is dat nou sa raer?"

»Ja, is dat net raer? Dêr binne jy wis de faer fen."

»Dat ha jy skraech goed" sei dominy; »ik bin sîn omke. Jimme kinne him wol ris komme to sjen.

»Piter, kom hjir ris!» rôp domeny troch de keamersdoar.

Dêr mei kaem er in jonge foar 't ljocht fen in jier of toalf.

Dit is mîn sisterssoan,” sei dominy. »Dy hadde se forline wike my tastjûrû om him lês in freamde talen to jaen; hwent hja wolle him in forfolch fen tiid ta dokter leare litte.”

Do forhelle dominy oan de alderlingen ho er 't hawn, hie mei Jetskemoai. Hy winske hjar dêrby ta, dat se út dit foarfal leare mochten, foarearst: der gjin wille in to skeppen, om kwea fen in oar to sprekken en oard: om in oar sîn dwaen en litten net op 'e forkearde, mar altiid op 'e bêste side oan to sjen, om 't men meastentiids net wit, hwet omstandichheden him bistjûre, en men him dêrom licht forkeard bioardeelje kin.

De alderlingen namen dat in tank oan. Hja wieren bliid dat it sa útkaem, en gîngen wol to moed mei dominy nei tsjerke.

Jetskemoai rekke troch dy set by de measte ljue fry hwet in takje tobek. By dominys — ja, dêr forkocht se yet al, mar hja kaem net mear in 'e hûs om de koffy mei in bôltsje op to nimmen. Jif-frou wieren de eagen ek iepen komd.

Boeren en Abbekaten.

Lîs Koal, in frominsk jong en flink,
Mar 'n bern fen arbeidsminskên,
Dy kaem to trouwen mei boer Mink.
Alheel nei sin en winsken
Just net. Hwent hied er jild en lân,
Hy wier net foarlik mei 't forstân,
Tominsten nei sîn jierren.
Hy krige al grîze hierren.

Hja wier twa- trye-en-twyntich jier
En hy al acht-en-fjirtich.
Sa hie hjar houlik, siker wier,
Wol hwet fen sjerp en yettich.
Al hie se rûmt, hwet jowch hjar dat?
Hy wier in alde gnoarrepot;
Koartkearich en nysgjirrich
En bare fûl en gjirrich.

Sa 'n libben en sa jong! o fy!
Dat wier al hwet to sizzen.
Ja, — mar mei trye jier kaem hy

De holle del to lizzen.
 En Lîs, dy 't ridlik gochem wie,
 Hie de alde, ear 't er 't oulein hie,
 Oan 't testamintsjen krige,
 For hjar bilang mar tige.

Hja hie gjin bern; mar hwet der wie
 Dat koe se allinne halde.
 It folk, dat lang al gobb're hie
 Op 't erfskip fen hjar alde,
 Wier kûgels, bjuster, alhiel mâl.
 Mar 't holp hjar neat, al drîgen se al
 Mei rjuchtsjen en mei pleitsjen,
 It wier net oars to meitsen.

Lîs wier der aerdich út. Hja tocht,
 Nou kin 'k fen nys bigjinne.
 Jan, dy 't foarhinne om hjar bisocht,
 En nou krekt by hjar wenne
 For feint, — waerd ridlik gau hjar man.
 Hy wier in goede bêste Jan.
 En for de boerkerye
 Koe Lîs wol minder krye.

De telegraef hie 'r net bitocht,
 Ek wie 'r gjin skriftgelearde.

Dy 't soks hwet in Jan Nyboer socht
 Kaem by in glêd forkearde.
 Mar boerkjen! — boerkjen wier sîn stik.
 En Lîs wier bêst mei Jan in 't skik.
 Sa koen dy ljuwe op ierde
 In lokkich libben liede.

As 't drok wier mei de kiezery,
 Dêroer briek Jan gjin holle.
 Hwent sels mei in 't bistjûr scoe hy
 Net kinne en ek net wolle.
 Nou, dat er minder wille hie
 Omdat er koel der ûnder wie,
 Dat kin gjin ien biwîze,
 Al wirdt it just net prîze.

Sa gingen der in jier of fiif
 In nocht en wille hinne.
 Do kaem 't wer oars. Do stoar sîn wiif.
 Mar Jan bleau net allinne;
 In jonge hie 'r, in flinke soan.
 Dêr hied er aerdich oanhold oan.
 Dy waerd sîn treast en stipe,
 Dat kin me licht bigripe.

Mar bjuster wier 't, ho dealse gau

Do Mink-omme erfgenamen
 As roeken op in deade kou
 Op Jan tasetten kamen.
 Hja stjûrden him in kearel ta,
 Dy 't stiennen bekje koe oan twa.
 Dat wier in saekwaernimmer;
 Gjin fûlder en gjin slimmer.

Hy koe tsjin Jan mei rjucht en wet
 Wol net in bit bigjinne;
 Mar Jan wist fen dy dingen net.
 Licht scoe 't ris slagje kinne
 Him bang te kryen en sa fier,
 Dat 'r op in seegle stik pompier
 Sîn namme katemâlde.
 Den hien se 'm in 'e fâlde.

Hy praette Jan fen alles foar
 En leach mar as in wachter.
 As bygeliks Jan sels ris stoar
 Den wier sîn jonge er efter,
 Omdat er den neat halde scoe.
 As Jan nou ou-akkoartsje woe
 For 'n ridlik goede somme,
 Den koed er dat foarkomme.

Ien foarrjucht hadde domme ljuw
 Meast fen natûr al krige:
 Hja litte, hwet se ha, net gau
 Wer los, mar halde 't tige.
 Jan wier in ienen net bipraet.
 Hy tocht, ik gean nei 'n abbekaet,
 Dy kin 't my fêst wol sizze
 Ho 't sokke dingen lizze.

Mei Hospes Jelke Flegel hie 'r
 Ris wêst by Judas Njirre,
 Dy 't tige knap in 't praten wier
 En finnich as in skjirre.
 Rjuw saken, dêr 't in oar neat mear
 Mei koe, dy krige hy wol klear,
 Om 't hy troch gatten krûpte
 Dêr 'n oar oer hinne strûpte.

Jan teach nei Leauerd op in freed
 Mei frjûnen op 'e side,
 Dy 't helpe kinne in alle need
 En folle kwea bistride;
 Dêr 't elk for rint en draeft, as 't mat,
 En knopedraeit en plastersmart,
 Ja, fljucht oer alles hinne,
 Ho hird en kald se ek binne.

Ik mien mar, Janboer hie in raem
 Dien in 't ríkswaelderlaedsje.
 En do 'r by Judas Njirre kaem
 Sloech dy op 't boerepraetsje,
 Wol acht. Hy seach ho let as 't wie
 Do 't Jan earbiedich foar him stie,
 Sa min of mear forlegen,
 Krekt as er 'n jefte frege.

›Ik kom by jo om rie mînhear
 En 'k wol jo goed bitelje.
 Ik seil jo gau ris koart en klear
 De hele saek forhelje.
 Ik bin der glêd forlegen mei,
 En 'k tink sa 't dokter Baltes sei:
 't Is better gau to kleyen
 As lang fortriet to lyen.

›k Bin widner en ik hab in soan.
 Sin memme erfenisse,
 Sa prate my de minsken oan,
 Mat hy wollicht wer misse.
 't Is goed fen Lîs hjar earste man.
 Haldt Klaes dêr net in grevel fan,
 As ik ris kom to stjerren?
 Dat sizze se allegearre.

›Scoe ik de boel mîn jonge net

Ta-testamintsje kinne?

Ho fier as krekt, nei rjucht en wet,

Sok soart fen dingen rinne,

Dat is 't hwet 'k fen jo witte woe.

Der waerd my sein, mînhear dy scoe

't My wol forklearje kinne,

En dêrom gîng 'k hjir hinne.

›Om nei in healen ien to gean,

Dat like my net goed ta.

Né, om in stûr twa heger lean

Wol 'k lang gjin soarge en noed ha;

Den waerd allicht de skea to great.

Mînhear hie tige lang studeard,

Forhellen my de ljuwe,

Dêr koe 'k mar op fortrouwe."

Mînhear dy seach sa earnstich, dat!

Hy like in nîtlich bolle.

Jan tocht, hwet het sa'n man in skat

Fen wisheid in 'e holle.

't Benaude swit dat briek him út,

Sa eangstich wachte er op 't bislút.

Hy tocht, ho wol 't biteare?

Forgees nei hûs ta keare?

Mar einlings, ja, do sei mînhear:

»Goefrjûn, ik mat jo sizze,

't Is fen mîn libben de earste kear

Dat sok in saek as disse

My foarlein wirdt. Om dalik mar

To sizzen ho dat sit, — hawar!

Dat doar ik net bislisse,

It mocht my yet ris misse.

»In hele bulte, siz ik jo,

Dy 't ek wetkindich hjitte,

Dy scoene út kleare greatskens gau

Hjar oardeel hearre litte.

Dat liket den geleard en wiis;

Mar ik kom ljeafst bislein op 't iis.

Sa haestich to bisluten

Docht trochgeans gjin fortuten.

»Ik lit jo diss' kear ljeaver gean.

Dy trye greate boeken,

Dy 't op dy heechste planke stean,

Der is hwet út to lûken;

Dy wol 'k yet troch-studearje. — Kom

Mei trye dagen mar werom,

Den scil 'k jo hearre litte

Krekt ho 't jou saken sitte.

»Mar wit je hwet needsaeklik is?

In steat fen inventaris

Dy mat jy ha; hwent ik leau wis

Wol dat er oars gefaer is,

Dat de iene of de oare liepe snaek

Sîn kloeren kriget in de saek,

Sa, dat er mei de wetten

Net mear is to biletten.”

»Dat 's goed,” sei Jan. »Doch mar jou bêst;

Jy matt' mar iv'rich lêze.

In dei twa trye scille op 't lêst

Wol oer to kommen wêze.

Ik hie 't oars hjoed wol graech fornômd.

Mar 'k bin hjir by de rjuchte komd,

Dat kin 'k nou al bigripe.

Jy binne wol bislipe.”

Hy tocht: dat is in man fen ear,

En tige bêst to brûken. —

En oan 't studearjen gîng mînhear,

In alde tsjokke boeken?!

Ja, krekt sa min oer Jan sîn saek

As oer de Hottentotske spraek.

Mar Jan dy woe 't wol leaue;

Dat moast foaral sa bljuwe.

Dy trye dagen foelen lang.

't Kin soms in bitsje lye;

Hja koene 'm wiles, wier er bang,

Yet wol to pakken krye.

Hy gîng op tiid wer nei mînhear

En sei: »Nou binn' jy, hoopje 'k klear,

Oars siz 'k it jo tofoaren:

Den mat 'k mar nei in oaren." —

»Né," sei mînhear, »kom jy mar in.

Jy mey' tofreden wêze.

Jy kinne, tink ik, gjin latîn,

Oars koen je 't sels hjir lêze." —

Do wiisde er op in boek, dat laei

Der iepenslein. Mar Janboer sei:

»Latîn? hwer scoe'k dat leard ha?

Nou wol mînhear 't forkeard ha." —

»Nou," sei mînhear, »ik waerd hast gek,

Sa ha 'k dêr op studearre.

Dy steapel greate boeken ha 'k

Trochwrotten allegearre;

Mar 'k fûn der hwet ik sochte net. —

In 't ein koe 'k út in alde wet

Fen sechstsienhûnderdtrye

Hwet klearrichheid forkrye.

»Sa bin ik slagge om op it lêst
Foldwaende klear to reitsen.

Jy meye, siz ik jou for fêst,
Jou soan fry alles meitse.” —

Jan sei: »Den mat dat jûn yet klear.
Hwet bin ik in jou skild, mînhear?
Den seil 'k it jild mar passe
En gau nei hûs ta krasse.”

»Ja frjûn, as 'k al mîn moeite jo
Bitelje liet by de ûren,
Den kaem 't to heech; dus jaen my nou
For diss' kear achttsien stûren.
Mar mei 'k in goede rie jo jaen:
Wês net oerhaestich in jou dwaen,
Mar hoeden en foarsichtich;
De saek is sa gewichtich!

Gean ek ris nei mînhear Bendik,
Licht wird' jy den yet wizer.
En seit dy krekt allik as ik
Den is 't sa fêst as îzer.
Ik hab jo 't rjuchte sein, nei 'k mien,
Mar twa witte alltiid mear as ien.
Ho wisser as jy binne,
Ho fêster as jy rinne.” —

De boer bitanke tûzen kear
 En woe de ponge lûke,
 Mar ear 't er klear wier sei mînhear:
 »Goe frjûn! hwet seil jy brûke?
 My tocht, in inkeld gleske wîn." —
 Jan sei: »Den mat der sûker in." —
 Fen sels, dat koed er krye,
 Wol twa en ek wol trye.

Dêrop gîng Jan sîn wei en socht
 Mînhear Bendiks kantoar op;
 Hy frege in man dy 't him der brocht.
 Hy die mar drîst de doar op
 En do 't mînhear der foar him stoe
 Sei Jan frymoedich hwet er woe;
 As 't wier in 't lid to reitsen
 Om Klaes sîn goed to meitsen.

Dy man waerd hoannich en hy sei:
 »Komst hjir to gek-oanstekken?
 Dou fregest nei 'n bikende wei,
 En dat is 't wirk fen gekken.
 Ho scoe dîn eigen jonge nou
 Fen dy net alles erve? 'k Leau
 Datst dou in ezel biste,
 Ast dat net better witste." —

»Mînhear," sei Jan, »dit giet to grou!

Mîn freegjen is my mienen.

Wist eltse boer safolle as jo,

Den wier jou boel in ienen

Faillit; jou hele kreammery

Wier neat mear wirdich. Matt' je op my

Sa oer mîn dommens kibje?

Dêr matt' je just fen libje!" —

»Hwet babbelst dou fen kreammery?

Dom biste oer alles hinne.

Mar koart en goed, bitelje my,

Den kinst wer hinne rinne." —

»Nou goed," sei Jan, »siz den mar gau

Ho folle 't is, den jaen 'k it jo.

Om jo bin 'k net forlegen;

My dalik út to fegen!" —

»Dat is ien gûne en tachtich cint." —

»Wol seis-entritich stûren

For sok in frjûnik komplimint?

Jy skimpe op domme boeren

Mar topje er yet al aerdich fan.

Deis sokke in stik of fiif, goeman,

Den kin jy 't aerdich stelle.

En den yet ek sa skelle!

»As jy jou abbekatelak

Sa djûr forkeapje kinne,
Den binn' jy skielik ûnder dak.

Mar 't scil sa hird net rinne.
Jy witte fen mîn saek nin bît,
Bigrip ik; nou bigjin je út spît
To bearen en to brommen
Om fen my ou to kommen.

»Jy freegje helte mear sa mar

As oaren fen my nimme
En dogge er lang sa fülle n't for.
Kin dat nou mei 'n oar stimme?
Mînhear, dat is gjin kristlik dwaen.
'k Wol jo ek achttsien stûren jaen.
Dat 's gau enôch fortsjinne,
Dat matt' jy sels bikinne." —

Mînhear Bendik waerd omtrint poer.

Hy wier hwet koart fen holla.
»Fol-ût bitelje maste, boer;
Ik freegje neat to folle.
En nou forstean 'k gjin praetsjes mear." —
»Nou," sei de boer, »dêr is 't, mînhear!
Mar hald it in 'e rekken,
't Komt sûr jo op to brekken.

»'k Scil elk fortelle, — tink er om! —

Hwet jy for'n kearel binne.

Jûn as ik in 'e herberg kom

Scil 'k dalik mar bigjinne.

Sok jild-ousetten! 't is godloas! •

Mar man, jy scille, — 't kin net oars, —

De straffe er wol for krye,

En yet ris hûnger lye. —”

Sa gîng er foart, — en seach mar gau

De stêd wer út to kommen.

Foartoan forsúmme er net om trou

Sin drigjen nei to kommen.

Mînhear Bendik wier troch gemien,

Mar Judas Njirre in bêsten ien;

Dat rôp er elk tomjitte

In 'e hûs en op 'e strjitte.

Mînhear Bendik hie wierheid sein;

Hy woe 'r gjin doekje om wine.

Dy oare snaek hie 't sa bilein,

Hy moast de knapste skine.

Hy gîng for 'n kindich appekaet

En for goedkeap, — troch Jan sin praet.

Bendik — elk koe 't bigripe, —

Wier lang net fin bislipe.

Fortoaning en kwaksalvery

Dêr wint men wrachtich yette
Ek in ûs tiid it measte by.

Ho knap de minsken hjitte,
Forljochte, flink en liberael,
Eja litte troch oppronke tael
Hjar yet tofolle liede,
En somtiids wol forriede.

Brutale mannen ha de wrald

In hjar bisit, — ek yette.
Ien dy 't him altiid dimmen haldt,

Kin op Jan Pôep's plak sitte.
Dy tinkt dat bluf en krûpery
Gjin kearel past, — en mient dêr by
Dat alle ljue dat leauwe,
Scil wol in 't efterst bliuwe.

Sneins wirdt it yen forteld, — en oars

Den fint men 't wol to lêzen:
't Is better earlik as godloas
En dêrtroch rîk to wêzen.
Dat stimt men ta, mar troch in dei
Den wit men faek gjin rie dêr mei.
Den is 't in folle dingen
Net op sîn plak to bringen.

Wês knap en kindich, dat 's yet neat;
 Dou mast mar prate kinne.
 Kinst dat, — al hest net folle leard, —
 Fen masters scitte 't winne.
 As dêr in oar op skimpt en docht:
 It smît soms moai hwet op; dat sjucht
 Men oan in hopen ljuwe.
 Dus scil 't in wearde bliuwe.

Boer Jan sîn eigen dommens hie
 Him foar de kroade riden.
 Bendik, dy 't glêd ûnskildich wie,
 Waerd just dêrom bistriden.
 Dêr habbe yette foar en nei
 Wol knappe mannen kampjen mei,
 Om 't sokken 't lûdste keffe,
 Dy 't minst in saek biseffe.

Hab mar de dommen op din hân,
 Den kryste goede dagen.
 Den klinkt din lof oeral troch 't lân
 En wirdst op hannen dragen.
 Mar sels mast dêrmei frede ha,
 Oars bist der stellich min oan ta.
 't Giet faek mei sokke guten
 Forkeord in 't eintsjesluten.

Men stelt yen wol foarútgong foar ;

Mar 'n hopen bliuwt by 't alde.

My tinkt, de les fen Gabe Skroar

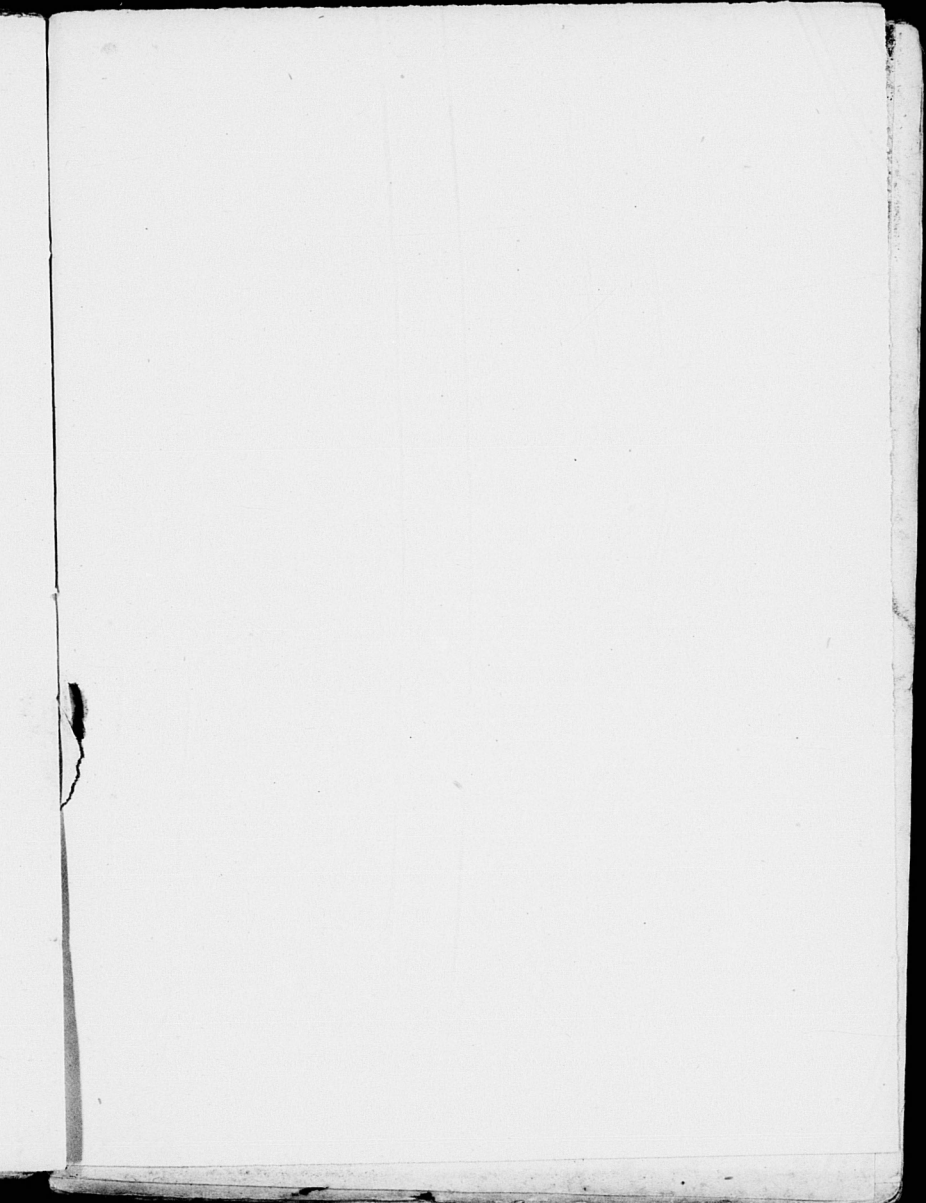
Dèr mei we ús wol oan halde,

Al falt dat altiid lang net licht.

Dat is to sizzen: Doch dîn plicht

En lit de ljuwe rabje

En boartsje en hersenskrabje.

Rjuw kinsten, dy 't men djûr bitellet,
 Omdat dæ greate heap net wit
 Hwer 't Abraham de moster hellet,
 En hwet der efter 'e skermen sit, —
 Dy scoene licht to neate renne
 As 't folk ris fiks forljochte waerd.
 Dus freegje 'k: scoen we leaue kenne
 Oan alle liberael gepraet?

Hja preekje fryheid allegjerre;
 Mar 't liket faek op fûglery.
 It fryheidsfluitsje dat wy hearre,
 Dat lokket ûs in slaverny.
 Hja scille 't einlings sa fier bringe,
 Dat nearne fryheid near bistiet.
 Hja wolle 't nou mei 'n wet al twinge,
 Dat eltse bern nei skoalle giet.

Ho deale kry' se 't in 'e holle?
 Mat ik gjin baes wêze oer mîn bern?
 En den scill se ek yet sidze wolle,
 Da' se oeral graech de fryheid sjen?
 Men mat mar al dy praetsjde leaue
 En wrotte en wrame mei gedild,
 Den scill' se ûs in 'e hannen trjuwe
 In koalraep, dy 't in tånne fôlt.

*k Stel, as de berntsjes fiif jier benne,

Drjuwt hjar de wet nei skoalle ta.

Der matt' se deis seis ûren hinne

En les in fülle dingen ha.

Den scil men 't sa fier bringe wolle,

Dat mannich arbeidsman omtrent

Sa fülle wisheid in sîn hülle

Biwarret as in dom student.

Mei fjirtsien jier scil 't learen einje.

Den matt' se oan 't skreppen om sa fier

To kommen, dat se hwet fortsjinje.

Dat 's hege tiid den, siker wier!

De iene mat by 'n baes to learen

En de oare tsjinje by de boer.

Mar fryheid! heechforljochte hearen!

Praet der den mar net langer oer.

In hopen roppe op paed en strjitte

En in 'e herberge en oeral

Hjar liberalens elk tomjitte,

En skimpe op tsjinpartyen mâl.

Mar benn' dy mannen in hjar huzen

Tsjin 't wirkfolk en tsjin wiif en bern

Ek liberael? och! ûnder tûzen

Is dat by hûndert pas to sjen.

As den de bern op 't lean hwet benne
 Komt skielik de soldatery,
 En der is 't nou sa fier mei hinne,
 Dat nimmten rekket langer fry
 As litse en krûmme, ûngéve en wrakke.
 As heit sîn jonge nedich is,
 Der wirdt alheel gjin drokte oer makke,
 Hy mat mar komme en oars is 't mis.

Den ken er him forsprekke litte
 For lompe boer, en wit hwet mear,
 En by de felle simmerhjitte,
 Mei 'n ransel sjoue en mei 't gewear.
 Hy mat mar dildsje kenne en drage,
 Al kryt er noch sa 'n mjitte fol.
 En hwet er kriget in 'e mage,
 Dat is sa 't is, — dat heart men wol.

Hy is der ek to gast net noadde!
 For 't lâns bilangen mat dat sa.
 De ljue, binaid mei giele koarde,
 Matte ek hwet to forstriken ha.
 Oars scoen' se hjar forwite kenne,
 In skimpers-kranten, dy 't men het,
 Dat se op lâns kosten liddich renne.
 En 't sprekt fen sels, dat is sa net.

Mar scil dat fryheid hjitte kenne?

Der ken mîn dom forstan net by. —

En as se dat to boppe benne,

Bjuwe ek de measten net mear fry,
Mar litte hjar oan in fromensk bine.

Den is 't mei alle fryheid út.

En derom freegje 'k mar: hwer fine

Wy yette fryheid ta bislút?

Men heart en sjucht soms gûchleryen

Der 't wol hwet fen to sidzen is.

Mar 'k hald my ljeaver stil; hwent swyen

En tinken is yet fry, — dat 's wis!

Mar nou 't se er oer to malen lidze,

Dat skoall'gean plicht wirdt nei de wet,
Nou wol ik doch der hwet fen sidze.

Hwent ho 't den scil, — ik wit it net.

Né stil! ik mat my net forsinne.

't Is gjin forplicht nei-skoalle-gean,
Hwermei se nou foarearst bigjinne.

Dat doar' se yette net bistan.

It wirdt in lits bitsje oars bikûpe.

De bern, ta toalve trettien jier,
Dy matte n't mear op 't lân omkrûpe
Of oars mei skrepe for 'n deihier.

Dat woll' se mei in wet forbiede,
 En dertroch jimmer de earme bern
 Oanhaldend trou nei skoalle liede.
 En den scill' we op it lest hwet sjen.
 Den kry' we in slach fen arbeidsmensen
 Hjr in ûs landsje, ridlik gau,
 Sa knap en flink, alheel nei winsken,
 As elke boer en borger nou.

En den scill' we allegjer mei kieze.
 En gau seil den de dompery
 En 't ald bihald de slach forlieze,
 En den wirde alle mensen fry.
 As wy oer twade-keamer-saken
 En oer 't provinsyael bidrjuw
 Sa 'n klear bigrip habbe as oer braken
 En slatten, — komt de gouden ieuw.

Nou, arbeidsljue matte ek ek mar witte
 Ho let as 't is. Dy 't rennen leard
 Het, wol him net mear kroadsje litte.
 As mar de wal it skip net keart.
 Men ken net op 'e souder stappe
 Sa fen 'e grûn ou, dat rent mis.
 En wol men maetskippy-opknappe,
 Den mat men earst hwet nedichst is.

Men mat in goede rekken meitse

Foar dat men oanfangt mei 't gebou;

Oars ken men licht in 't ûnleech reitse

En 't keal wirdt greater as de kou.

As 'k op 'e fiskmerk praet allenne

Scil nimmen ûngelik my jaen.

Mar wollen is yet lang gjin kennen;

En 't is mei sidzen net to dwaen.

Thil Ulespegel wier mei 'n krode

Fol kikkerts ienkear op 'e wei.

Dat folk het springen in 'e mode;

Der hie de ald bisfeint drokte mei.

Hy moast mar gripe, grape en keare,

En wier doch jimmer wer guods kwit.

En mocht er flokke, raze en beare,

Sin kroadsjen einde net in bit.

In hopen, dy 't hwet greats bigjinne,

Dy ûnderfine 't selde as hy;

Omdat se 't rjuchte krûd net kenne,

Of sjugge in hele boel foarby,

Of miene maklik wei to rearen

Hwet net licht wei to rearen is. —

Sa roaiden somtiids wize hearen

Wol dealse fier de planke mis.

Ik ben birekne, sids ik jimme,
 For 't boerewirk, sa goed as ien.
 'k Ben seldom sûnder wirk, — hja nimme
 My yet, den het in oar al dien.
 Fiif bern ha 't wiif en ik; der benne
 Al twa by dy fortsjinje mei.
 Dy moasten nou nei skoalle kenne.
 It hele jier lans, dei by dei.

Mar as wy 't libben halde wolle,
 Den matt' dy jonges mei poat-oan.
 Hwent ik mei skreppes, grave, dolle,
 Wike út, wike in, fen de iere moarn
 Ta jûntiids let, — den ken 'k allenne
 Yet net for 't hele hûsgesin
 't Ienfaldich daegliks breake winne,
 Ho sùn en sterk en flink ik ben.

Nou, — mat men sa yens libben slite,
 Hwet helpt yen boekewisheid den?
 Der ken men ommers net fen ite.
 Sa redeneart in arbeids-man.
 Der komme in 't jier safolle tiden
 Hwerin men soberearje mat;
 Men het sa 'n lesten to bistriden
 En komt sa faek mei 't jild to kort.

Den ken men ommers nearne op sinne
 Al hwer 't in dûbeltsje of in stâr
 To fangen is. Bern, dy 't hwet kenne
 Dy matte mar; en fjirs to djûr
 Is 't skoallegean for earne ljuwe,
 Al benn' se ek fry fen skoallejild.
 En as de bern ûnkindich bljuwe,
 Hwet let dat op 't ierappelfjild?

My ken dat wol rjs ny bikomme.
 En dat in hopen in sa 'n plak
 't Oanhaldend ezeljen fordomme,
 En lidze 't oan op hjar gemak.
 En litte 't op 'e rimen drjuwe,
 Dat is sa ûnnatûrlik net. —
 Né, scil men jimmer krîgel bljuwe,
 Ik sids mar: dat biteikent hwet.

Mar as de bern nou net mear meye
 En scille manljue alles dwaen,
 Den mey' de boeren grine en kleye,
 Hja matte heger wirklean jaen.
 En den scil ik de kost ris winne,
 For 't hûsgesin, allik as 't heart.
 Dat sune mannen dat net kenne,
 Dat is doch wrachtich wier forkeard.

Den matt' se 't lân hwet leger hiere,
 Den komt it saekje maklik klear.
 Hwet minder nei de hichte fiere,
 En nei de lichte inpleats hwet mear,
 Sa komt it ding fen sels torjuchte,
 En 't rent sa maklik los as 't ken.
 Hja scille er net om tsiere en fjuchte,
 Hwent dêr is stellich nimmen tsjin.

Sa praette 'k tsjin boer Melle jister.
 Mar dy sei: »Man, hwet skeelt je nou?
 As dat de wei is, stiet it tsjuster.
 Sa komt it net, dat sids ik jo.
 Wy kenne 't lân unmoglik krye
 For leger hier, — 't docht altiid mear.
 En heger wirklean ken 't net lye;
 Ek dat is as de dei sa klear.

»De hearen, dy 't der oer studearje,
 Ha dat wol tige foar 't forstân.
 Hjar tinkt, hja scille 't oars wol klearje,
 En jowe 't middel oan 'e hân.
 De bern matt' trou nei skoalle renne,
 Hwent nuttich is 't dat elk hwet leart;
 En ken den heit it brea net winne,
 Den mat er mar nei de earmesteat." —

Och hea! der scoe men fen bisoue,
 Sei ik; — wirt dat ûs foarlân den?
 Hja litte 't den, om my, mar bliuwe
 Sa 't is. — Hja wolle in arbeidsmân
 Sîn lot forbetterje en forheegje;
 Dat is tsjinwirsch oeral de tael.
 Mar is sa'n útstel, — doar ik freegje, —
 Forûtgong? Is dat liberael?

Hwet jowt it my, — as 'k by mîn switten
 Yet freegje mat om ûnderhâld, —
 Dat ik in bekfol kom to witten
 Fen sinne en moanne en fen de wrald?
 Hwet in 't jier trettstienhûnderd barde,
 In 't lân, dat nou net mear bistiet,
 Ho 't Frankrik soms de poat fortarde,
 En ho 't it nou in Spanje giet :

Hwa 't in den Haech to praten sitte
 Oer 'n hege of lege skoallewet;
 Hwa 't liberael of oars hwet hjitte,
 En as we 'n spoarwei krye of net; —
 Hweroan se 't opbrocht jild útjowe:
 Och ljeave ginst! hwet maelt my dat, —
 As ik, ho 'k skreppe mei en klaue,
 Mei rûch en droech my fûrje mat?

Hwet se ûs oan lean te min bitelje,
 Dat woll' se út de algemiene poat,
 Der 't elk ta bybringt, for ûs helje.
 Den hjit it, wy krye ûnderhald;
 Mar just de ljuwe, dy 't ûs brûke,
 't Sy in fabrik of bûrkery,
 Dy benne 't, dy dat foardeel lûke,
 De skande allenne drage wy.

En as we den mei kieze kenne,
 It sprekt, wy scille den for him
 It meast ûs warre en drave en renne,
 Dy 't measte jaen wol for ûs stem,
 Of lit as earmtaud minst ûs lye.
 En komt er den felle striid
 Om mannen in 't bistjûr to kryen,
 Dat wirdt for ûs in fette tiid.

De dêvel woe ris baergen skeare,
 Krekt as men skiep by 't maitiid skeart.
 Nou. baergen kenne freeslik beare,
 En ha gjin demmen-wêzen leard.
 As Hantsjebaes al kibbe en flokte,
 De ald sûch dy gulde 'm omtrent dôl.
 Hwet krige ûs maet for al sîn drokte?
 In boel geskreau, in bitsje wol.

Sa giet it mei de greate plannen
 Fen folksforljochters ek wol faek.
 't Untbrekt soms wol gelearde mannen
 Aan de echte kennis fen in saek.
 In stíve knòtte los to kryen
 Ken drege kerels drokte jaen;
 Mar om him efkes tröch to snyen,
 Dat ken in foege jonge dwaen.

Doch as dy ljue sa skrjuwe en wrjuwe, —
 Al mei de kwessie fen de dei
 Der krekt allike fier om bljuwe,
 Hjar moeite is doch forgees net wei.
 As mar de mensken 't lêze wolle, —
 Al strekt it den ek oars for neat, —
 Jowt hjar sök skrjuwen rûm sa folle
 As my it slatten fen in sleat.

Mar líkwol, as wy hoopjend leaue
 Oan 't goede en 't wiere in disse wrald,
 Den scill' we net oerhaestje en drjuwe.
 Hout dat oerlangsum waechset haldt
 Lang wearde. As wy oan 't terskjen benne,
 Den kry we rûchte en tsjef; mar ek,
 As dat earst oprûmme is, den kenne
 We 't goede sied skeppe in 'e sek.

Sa bringt ek al dat harrewarjen,
Al ha se faek de gek der mei,
Al is 't mar om elkoar to narjen,
In 't ein wollicht hwet goeds to wei.
In drjuwer rent him eft'r 'e siken,
In sleaukes hinget, keart en haldt
Tobek; mar dit döcht, jimmer bliken:
Foarütgong is der in 'e wrald.

Us dageliks brea.

Ienfaldich, billik, from en froed
Is de algemiene bea
Fen kristenmensken: »Jow ús hjoed,
O Hear, ús daegliks brea!»
En nei 't de katechismus seit
Is alles hwet der efter leit
Ienfaldich to forstean:
Al hwet in menske nedich is
Fen dei ta dei; en dat is wis
Hûsfesting, kost en klean.

Nou, as we jimmeroan dat ha,
Den benn' we al aerdich klear,
Den ken men ek mei 'n bitsje ta.
En hwerom hoeft men mear?
As immen kjeld noch hûnger lydt
En bliuwt fen pine en wea bifryd,
Den ken er ek bistan.

Hy bringt it den al aerdich fier
 Mei deis in gûne ta deihier,
 Of yet hwet leger lean.

Mar tink der nou ris efkes oer.
 As moarns de goede Hear
 Stiet mei in hele greate koer
 Fol daegliks iten klear,
 Om alle bidders to foldwaen,
 En elk sîn part en diel to jaen;
 En rekkent op hjar tank,
 Towile er oars net jowt as hwet
 Hjir elk needsaeklik habbe mat:
 Den wirdt er leand mei stank.

Hwent as mînhear Fornæm moarns bidt
 Om daegliks brea, o sei!
 Hofolle der wol efter sit
 Der is hast de ein fen wei.
 Dat 's oesters en sjampanje-wîn,
 Dat 's al hwet hearlik is en fîn,
 For weelde en for geriif.
 Dat 's foer for hînsders, acht of tsien,
 For 'n hûsfol boden en misskien
 Op 't minst in hûn of fiif.

En is er thûs, deis twa ris mat
 Er nei de soasjeteit;
 Lid wêze fen ik wit net hwet,
 Der 't nut of eare in leit
 En bulten kostet. Simmerdei
 Den mat er wit ho fier hjir wei
 Op greate reizen gean.
 En as dat allegjerre n't ken,
 Den het mînhear Fornæm to min,
 Den ken er net bistean.

In dame, dy 't nei de earste swier
 Hjar alle dagen klait
 En op sîn minst wol saun ketier
 Den foar de spegel drait,
 Ta dy hjar daegliks brea bihjert
 Jiers toalve pakjes, minder net,
 Mei 'n falsk bosk hier der by,
 En hûdsjes licht in stik of saun.
 Fiif ringen wol oan elke han;
 En oare snaerdery.

Pomade en olie 'n wit hwet mear,
 In heale mjitkoer fol.
 Ta hjar geriif in jonge hear,
 Dy 't mei hjar útgean wol.

In keamerjiffer op hjar wink,
 In papagai, in moaye fink,
 In hûndsje, lits en tear.
 In tsjerke en skouborch fest in sit,
 Lektuur, musik, en och, hwa wit
 Hofolle saken near?

In snipper famke, kreas fen lea,
 Hwet wîld fen hjirren ek,
 Het, bûten bûter op hjar brea,
 Folle oare saken brek.
 Earst bulten djûre moaye klean,
 Den gau ris op bisite gean;
 Of nei in merke of pret,
 Oppronke mei de rûmt fen goud;
 Mei 'n feint, dy 't se om in oaren jowt,
 Sa gau se okkasie het.

My tinkt, as sok in skepsel bidt
 Om daegeliks brea, den giet
 It by de sleur, omdat se wit
 Dat dat der altiid stiet.
 Der sorgje heit en mem wol for.
 Hjar hertsoertinkingen ben mar
 Oer side en oer tibeë,
 Oer 'n nye sjal of hûdsjebloom.

Hja sucht en skriemt in stilte er om,
 Komt dat nei 't sin net ré.

En bidt in dokter om sîn brea,

Den bidt er oaren ta:

Kjeldstoffen, pinlik in 'e lea,

Galkoartsen, jicht of sa.

Bidoarne magen, kramp of 't sûr.

In jiffrou of in alde boer,

Dy 't altiid sukkelt en

Gjin ûre sûnder dokter wol,

En pillen brûkt by 't doaskefol,

En heel wol libje ken.

Tink om in abbekaet; o fy!

Bidt dy om brea, hy bidt

Om deilisskip en tsierdery,

Dy 't fen gjin tajaen wit.

Mar né, dat blijuwt er oars genoch,

Al bidt hy net; de wrald is doch

Forearst net skien fen kwea.

Het hy de gave, om soms as 't mat

Klear oan te wizen: »wît is swart!"

Den het er daegliks brea.

As 'n kranteskrjuwer bidt om brea,

Den mat er bidde, fest,
 Om oarloch, ûnrie, need en dea
 En alderhanne lest.
 Foaral as 't in 'e kiezers-tiid
 In boel gehispel jowt en striid,
 Den is sîn brea net skriel.
 En politieke knoeyery
 Jowt him der tsiis en bûter by,
 En wîn by 't middeimiel.

As me altiid tinkt: hwer ken 't mei ta?
 Den is 't mei 'n bitsje klear.
 Mar is 't altiid: hwet ken men ha?
 Den nimt it fry hwet mear.
 Hwent sjuch, de wrald is proppe fol
 Fen hwet men hadde ken en wol,
 Hwet hearlik is en goed.
 En kriget men der oars net fen
 As daegliks brea, en dat hwet tin,
 Den het men min yens moed.

Né, het men al yens brögge deis,
 Mei tsiis en bûter ek;
 By 't miel in skiklik stikjen fleis,
 Al is 't for deis mar spek;
 Sneins ta de koffi 'n boltsje of bak,

En in 'e thé in klûntsje of slak,
 En nimt men soms der fen
 In pretsje, in jierdeifeest of sa,
 Jiers ienkear nei in merke ta;
 Den het men 'n net sa min.

Mar het men oars nen bît as dat,
 Och hea! hwet het men den,
 As me in ûs dagen libje mat
 As achtber borgerman?
 Den ken men op 'e soasjeteit
 Net prate mei autoriteit
 Oer beste en minne wîn,
 Oer runderhazze, oer iel in 't sûr,
 Oer feesten prachtich moai, en oer
 Dineeren, keurich fin.

Den ken men ek op sneintojûn
 Net nei de herberg gean.
 En lidze der in bledsje rûn.
 Den ken 't der net op stean,
 Forliest men in riksdælder twa
 En drinkt der flink jenever ta,
 Ta dat men op it lest
 Net dronken, mar mei 'n foege rûs

Bihoarlik stuit'rich giet nei hûs.
 As 't wiif al leit in rest.

Den ken men 't hûs fol folk net ha
 In kear of hwet in 't jier,
 Net jimmer nei bisiten ta,
 Oppronke nei de swier,
 Of ljeaver nei yens rang en steat.
 Kort-om: den jowt yen 't libben neat
 As hertsear, hwent den bart
 Der ommers omtrent al den dei
 In boel, dat yen net barre mei,
 En dat men lit mei smert.

De Skrift, fen goede learing fol,
 Skoan 't mannichien der nou
 De helt net mear fen leaue wol,
 Mar skaft it kortwei ou, —
 Dy seit ek dat in menskebern
 By brea allenne n't libje ken.
 Dat praet gjin ien ljeatst wei.
 Der leit oars, leau 'k, hwet geastliks in:
 Mar follen benne geastlik blin
 En libje 't stoflik nei.

De measten hadde graech hwet mear.

Mar 't liket wol, men leaut
 Stilswyend, dat ûs ljeaven Hear
 Dat *mear* net maklik jowt.
 Men bidt om brea Him dei by dei,
 For 't oare kiest me 'n oare wei.
 Is 't traktament nei 't sin
 To lits, den falt men it bistjûr
 To foet en flait in domme boer,
 Al wier 't yen oars to min.

Wol immen sels of for sîn soan
 In fetlik baentsje ha,
 Hy bidt der sokke ljuwe om oan,
 Dy 't lange earmen ha.
 Dy 't skrept en stokelt om in 't lân
 It folk to kryen op 'e hân
 Het ek hwet op 'e loer.
 In oar jowt minne waer for 't jild,
 Of krappe mjitte, of tsjucht in 't fjild
 To skachr'jen by de boer.

Kampmeetings, der 't men raent omtrent,
 Der roppe se elkoar ta:
 Wy matte twa-en-tweintich cent
 Foartoan in de ûre ha.
 Wirkbazen set men peal en perk,

Dy meitse den hjar ek wer sterk.

En wirdt der tsjin hjar sein:

»Hwet is dy rekken heech!» Nou ja,
Troch 't hege wirklean komt dat sa. —

Hja winne er by in 't ein.

Sa skrepe fülle mensken om

Hwet mear as daegliks brea.

En mannichien, al is er from,

Sjucht gjin ânbidich kwea

In 't drayen by de wierheid lâns,

Dat om in moaye bûtenkâns,

Ja faek om lits gewin

Wol dien wirdt. Hwent it bröchjen, dat

De Heare in earlik man tapart,

Is follen fjirs to tin.

Der ben yet ljue, dy ben moarns ier

Fen 't bed en eltse jûn

Bytiid der op. It hele jier

Giet by dy ljue sa rûn.

Hja bidde moarns om daegliks brea,

En brûke deis hjar sûne lea.

As dat fortuten docht,

Den binn' se jimmer wol to moed.

Dat benne mensken from en froed

En warber en oprjucht.

Mar ljue fen oansjen benn' dat net.

Hja libje needrich stil

En komme by gjin set of pret

En meitse neat gjin spil.

Ien dy 't hjar tsjinst net nedich het,

Tinkt hast om sökke mensken net.

Dat hindert hjar net fel.

By eigen wirk, in eigen hûs

Ha sökken wille by de rûs,

Der jaen se hjar by del.

In hearke het ris tsjin my sein,

Do wiisde er op sa'n went, —

Der waerd in plantelibben lein.

Hy wie 'n forljochte fint,

In finbislipe weeldebern,

My tocht, dat koe 'k wol oan him sjen.

Ik frege my ris ou:

Hwa benn' tsjinwirsch der best oan ta,

Guods dy 't in bulte poerem ha,

Of stille froede ljuw?

In mannich deftich hûsgesin

Fen dy of dy mînhear,

Dy 't hast sîn steat net fiere ken,

Omdat er fülle mear

As daegliks brea fennéden het, —
 Der benn' se sa gelökkich net
 As in dy litse rûmt,
 Der 't skrept en pield wirdt dei by dei,
 En stelt yen den tofreden mei
 De winst dy 't der fen komt.

Bang fen in hele bulte lest
 En wjirrichheid is elts.
 En folle mensen, — dat stiet fest —
 Bisorgje dat hjar sels.
 Men freget net: hwer ken 't mei ta?
 Mar altiid is 't: hwet mat men ha,
 Nei de easken fen de tiid?
 En as men 't net bikomme ken,
 Den is 't: Wy habbe fjirs to min!"
 Dat bljuwt hjar libbens-striid.

Hwent stel, hja habbe net genôch
 Oan tûzen gûne in 't jier:
 Al kry' se mear, den ha se 't dôch
 Mei korten wei sa fier,
 Dat fiftsienhûnderd is to min. —
 Der 's wrachtich gjin bolwirkjen tsjin,
 As net it sûn forstân
 Hwet macht kryt, om dy sotterny,

Dy sucht nei weelde, en pronkery,
To lidzen oan 'e ban.

In dagen fen de kiezery
Is 't algemien geröp:
Wy libje hjir in Neerlân fry;
Pâs, borgers, pas nou op,
Forsûmje net jim' borgerplicht,
Hwent oars forspilje jimme licht
Dy fryheid. En fol fjûr
Giet den it stemmen, dat's fen sels.
De ljeave fryheid, der het elts
Dy moeite wol for oer.

In menske is sa fen aerd, hy blijuwt
Hjir ljeafst in alles fry.
En likwol mannich-ien bijowt
Himsels in slaverny
Fen mode, trant en etiket,
En rekket fest bitiisd in 't net
Fen weelde en wraldske sin.
As mannichien sîn miening sei,
Scoe'k tinke, woe'r der wol út wei,
Mar dat giet trôchgeans min

Mar dy 't him flink der tsjin forset

En döcht sîn eigen sin
In 't goede en 't wiere en freget net
Hwet oaren haegje ken,
Towile er stil sîn dagen slît,
En libbet fen sîn eigen flît:
Wint op in dêr it fier.
Is dat nou net modern of ny:
Nou, neam it ortodoks om my,
Mar altiid blijuwt it wier.

Leau gjin Flayers,

Net fier fen 't Hûs-ter-heide wenne
 In 't sparrebosk in hazze allenne
 Hy hie de hjertsmes danich roan,
 Hwent mannich jager, mannich hûn
 Hie deis him eft'r 'e bökse sitten.
 Dôch hied er hjar t' ontkommen witten.
 Hy wier to red hjar en to slim,
 Gjinn hûn dy renne koe tsjin him.
 De jachttiid wier wer oer, do tocht er
 Nou ben 'k wer feilich, derom socht er
 In plakje dat him gaedlik wier
 By 't winter for in goed ketier.
 En twisken beammen in sa'n kom,
 Der makke 't haske in fûge kûle
 In 't lange stoarne gers forskûle,
 Sa hie'r in leger smout en rûm.
 Hy tocht: lit 't nou mar frieze of snye,
 As ik net tröch de winter kom,
 Den matt' we in tige slimmen krye.
 Sa brocht er sûnder sorch en lest
 Sin dagen tröch in swiete rêst.
 En as de wîn de beammen swipke,
 Of foel der soms in bulte snie,

It haske wist altiid wol rie,
 Dat hy 't der in sijn lits bigripke
 Yet waerm en skoan en noehlik hie.
 En libbe er der al poer allenne,
 Gjin ien scoe'm ek forsteure kenne,
 Wier sijn bigrip. Mar op in jûn,
 Do 't al to skimerjen begûn,
 Kaem der in stikelbaerch lûns rennen,
 En kipe 's by de hazze binnen.
 Hja hiene elkoar wol faker met,
 En 't baerchje sei: »Wel alde jonge,
 Hest dou it hjir? Dat tocht ik net,
 Dou wierste, miende 'k, lang al fongen.» —
 »Né, 'k ben de hûnen yet ontkomd,
 En nou ha 'k hjir mîn taflecht nomd;
 Hjir let my hazzestrik noch jager.» —
 »Dat leau ik!» sei de stikeldrager.
 »Nou frjûn, ik ben der mei in 't skik,
 Datst dou yet libbest, en 'k mat sidze,
 Dou bist er better oan as ik.
 Och, ken 'k to nacht hjir net hwet lidze?
 Dou hest oerfloedich plak for twa;
 Ik ken mei 'n bitsje rûmte ta;
 Dou scit gjin oerlest fen my ha.
 Onbilliks wol 'k net fen dy fergje,
 En kenst of wost my hjir net bergje,

Den is 't net oars; den ma'k mar gau
 Tröch nacht en onwaer wer op sjou." —
 Dat koe de froede hazze n't fele,
 Hy sei: »Dat griist my oan om dy;
 Dou bliuwtst to nacht mar stil by my,
 Wy scille 't bed togearre dele." —
 Hja gîngen mei elkoar to rest,
 En beide tocht hjar, 't koe sa best.
 »It dôcht my suver neat gjin hinder,"
 Sei 't haske, »as 'k sa mar lidze ken,
 Is 't neat oars as 'k allenne ben."
 Mar 't waerd al njunkelîtsen minder.
 De stikelbaerch, dy liepe gût,
 Stiek stiltsjes wei sîn pinnen út;
 Dat die de hase al hwet forskikken,
 Mar yette jowch er der net om,
 Sîn leger wier sa breed en rûm,
 Hja hoefden elkoar net fe rikken.
 Mar 't stikelmantsje wier net slûch,
 Sa gau de hazze rûmte jowch,
 Krong hy al wer in bitsje neyer;
 Hwerop him 't haske wer ontwiek,
 Om 't hy al jimmer fûlder stiek.
 En al sa njunkelîtsen lei er
 Sa goed in 't mids, dat for sîn frjân,
 Wier mar 'n bihelplik plakje bljuwn.

Hie 'r dêr nou restlik lidze kennen,
 Den hie 't yet in to skikken west.
 Mar 't stekken fen dy stikelpinnen,
 Dat wier sa 'n alderheislikst lest,
 Hy seach gjin kans de sliep te kryen.
 »In rare bysliep is my dit,
 Mar 'k hab to nacht hjir neat as lyen,
 Ik gean der ljeaver út; ik wit
 Hjir tichte by yet wol in plak,
 Der 'k reste ken mei mear gemak."

»Och frjûn, ginst my din nest allenne?
 Sei do de baerch, »ik mat bikenne,
 Do bist hast al to goed for my.
 Mar witst hjir yet sa 'n plak to finen,
 Den hald ik dit mar fest for minen.
 Nou frjûn, goê nacht! ik tankje dy!"
 Sa liet dat haske him biprate
 En rûnde 't plak mar for in oar.
 Pas op! er komme yet forskate
 Bitoeft stikelkrjûnen foar.
 Yens neisten as yen sels te minnen,
 Dy leare, leau ik, giet net kwels;
 Mar nimmen scil biwîze kenne,
 Dat ik mîn neisten, hwa 't ek benne,
 Yet ljeawer ha mat as my sels.

It Leksum fen de Nachtegael.

Hans Plof wier fûgelfanger, wîldsjitte en sa mear.
In man fen aventûr wie 't. Hy kaem ris op in kear
In 't bosk, en in sîn netten der hie 'r in nachtegael.
Dat wier in wûnderfûgel, hwent dy spriek mensketael.
»Och baes, lit my wer fleane,» sei 't earne litse dier.
»Hwet jowt it, my t' ûntnimmen mîn fryheid wille
en tier?

Den ha 'k gjin nocht oan sjongen, en ken ik dat
net dwaen,

Den seil gjin ien jo fülle for sök in fûgel jaen.
Mar as jy my forhearre en litte my wer fry,
Den dogg' je in deugd en winne der ek in bulte by.
Den wol 'k jo trye dingen fortelle fen bilang,
Dêr ken jy nut fen hadde jou hele libben lang.
Dat benne trye saken, as jy dy halde in 't each,
Den scill' se jo bifrye fen mannich libbens-pleach.
Den kenn' jy lökkich wirde, sa, dat in 't hele lân
Gjin ien jo giet to böppe mei rîkdom of forstân."

Nou, dat ûnthjit roan Hans-om as lye malke in 't ear.
Hy winske, as fülle mensken, ek altild al om mear.

Sa'n earme domme kerel forstânnich wirde en rîk!
 Tocht Hans, — dat liket nuver, dat klinkt ûnfoege brik.
 Mar dit is ek gjin fûgel sa 't ik se daegliks fin;
 De geast fen Biljam's ezel, wol 'k leaue, sit hjir in. —
 Hy liet de fûgel fleane, al leaude er 't net sa fêst,
 Mar oars hie 'r fen nysgjirgens ek net in ûre rêst.
 It nachtegaeltsje sorge nou dat er skoatfry wie.
 Mar tink foaral net dat er hwet ljeagens opdokt hie.
 In oar mei moaye praetsjes forbjusterje, dat ken
 De snoade menske allene. Sa'n dier wist der net fen.

Hy sei tsjin Hans: »It earste hwet 'k dy fortelle mat
 Is dit: kwel dy in 't libben oer sôkke saken net;
 Dyst noait bikomme kenste, omst derta like min
 De macht heste as dîn earem my hjir birikke ken. —
 Ten oarden siz ik: hest hwet forwarloase of forlern,
 Dat wis en wrachtich wei is en net wer komme ken,
 Den mast net grine en gnorje deroer by nacht en dei,
 Oars giet wollicht mei gnorjen dîn hele libben wei. —
 Mar tink biljeaven altiid om 't leste hwet ik siz:
 Noait mast hwet leaue wolle dat glêd ûnmoglik is.
 Al klinkt it moai in 'e earen, al hjitte 't knappe ljuw,
 Dy 't soms dy sôks fortelle, — kar fry hjar praet-
 sjes ou. —

Nou ha'k oan mîn ûnthjitten folût foldien, oars net?
 Unthald mar goed mîn leksum, den kenst der ier en let

In bulte nut fen hadde; den dochst der foardeel mei
By alles hwet dy oerkomt hjir op 'e libbens wei."

»It benne moaye reden," sei Hans, »dat is wol sa;
Mar rik en wiis to wirden heart wrachtich oars hwet ta."

Do sei de liepe fûgel: »Nou scil 'k dy yette hwet
Fortelle: Hans, mîn jonge, dou hest in greate skat
Dy niis ûntfleane litten. Hwent in mîn ingewant
Hab ik in stien, in echte, tröchmoaye dyamant,
Sa wûnder klear en sûver en ekstra fîn, dat net
In kening oait op ierde sa'n ien bisitten het.
In 't ûntbikende Sûdlân, dêr 't noait in menske komt,
Hab ik forline simmer him fûn en nei my nomd.
Hy wirdt yet stadich greater: 'k tink, dat er nou for wis
Al gâns in bitsje mansker as 't greatste swan-ai is."

Do suchte Hans en tochte: hwet ha 'k in sleaukes wêst!
Hwent hie'k dy stien, den wier ik in skatrik kerel, fêst.
Do woed er graech de fûgel wer in 'e hannen ha,
Dat lit him maklik tinke, mar seach gjin kâns der ta.
Hwent ho 't er hersenskrabbe, hy fiede 't, ja hy wist
't Šcoe mei geweld net slagje en like min mei list.
Him tocht mei moaye praetsjeshie'r mooglik yette kâns.
Do lei er 't op in flayen. »Mîn ljeave beest," sei Hâns.
»Kom as 't jo bljeaft wer by my, den siz ik dit dy ta:

In libben as in prinske scitte altiid by my ha.
 Of hest de fryheid ljeaver? ek goed! dy gin ik dy.
 'k Liet niis dy ek al fleane, dus kenst fortroue op my.
 Mar meits den in mîn hannen dy stien dy efkes kwit.
 Ik ken der 'n bulte wille fen hadde en dou nen bit.
 Hy leit dy in 'e mage fest al to bare hird;
 My tinkt hy docht dy hinder, tominsten neat gjin nut.
 Ik scoe dy graech forsorgje dîn hele libben lang.
 Noait kjeld of hûnger lye, dat wier ek fen bilang
 For dy, sa'n teare fûgel. Mar dat heste oan dîn kar,
 Ljeaf bistke, bring my efkes dy dyamant-stien mar."

De nachtegael dy lake en sei tsjin Hans: »Och, och!
 Hwet bist in domme sôksis, in greate stumper dôch.
 Ik sit hjir op in toeke, sa feilich, dou kenst my
 Bisjitte noch birikke, en likwol kwelste dy
 Om my werom to kryen. Dou sjuchste er is gjin kâns
 Om 't mei geweld to klearjen, oars dieste 't stellich,
 Hans!

En nou bigjinst to flayen. Mar frjûn, it is to let.
 Ik ben dy pas ûntfluchte; moedwillich kom ik net
 Wer dalik in 'e knipe. In fûgel mei forstân
 Jowt net sa maklik twaris him in in menskehân.
 En fjirder grînste wakker oer 't missen fen de skat,
 Dyst fleane litten heste, al is 't sa wis as hwet
 Datst noait dy krye kinste. In ienen oerfloed ha,

In alle rûmte lihje, dat blonk dy hearlik ta.
 Dat makke dy forbjustre en sa goed sjende blin,
 It gekke fen 't forhaeltsje dat seachst net ienris in.
 Hwent hwer ik 't aldermeaste just oer forwûndre ben,
 Dat immen, dy 't forstân het, sa 'n dwaesheid leaue ken
 As ik dy niis fortelde. 't Roan ommers al to kwels,
 Dat ik in stien in 't liif hie yet greater as ik sels.
 Ik jowch dy trye rieden, der koeste winst mei dwaen
 For heel dín ierske libben; mar 't scil nen grevel jaen,
 Hwent de alderearste proeve dy witst al trôch to stean,
 Allike min as Adam. — Dêr kenst mei hinne gean."

De nachtegael fleach fjirder. En Hans dy stie bidêst;
 Hy tocht, ho ha 'k sa bjuster en stommê ûnnozel wêst?
 Hwent alles wier bigrîplik en helder as de dei;
 En dôch wier ik er stom for; dat is my in 'e wei.
 Mar 't is net oars to kryen; en derom wol ik net
 Der mear oer grine en kleye, dat is nou dôch to let.
 'k Scil in 't forfolch wol better oppasse en foar my sjen,
 De nachtegael sîn leksum giet oars forgees forlern,

Do kroaske Hans nei hûs ta en fluite wol to moed,
 En tochte, letter kry ik wer better dei as hjoed.
 Thûs fûn er krekt de krante; dat slagge net sa min,
 Om gau hwet to forsetten hwet yet him spile in 't sin.
 Hy lies fen 't iene in 't oare; der fûn er, siker wier,

In echte houliks-oanfraech. In faem ten tritich jier
 Woe boaskje mei 'n jongkerel fen alderdom as hja,
 Dy moast in hebbich oansjen en goede gaven ha.
 Jild koe hjar minder skele, dat hie se sels de rûmt.
 En Hans tocht in sîn eigen: dat is nou wol fordomd!
 Ik ben al achtentritich; — mar altiid jeuchlik wêst!
 As 'k mar mîn hier net miste, den koe 'k my yette bêst
 For achtentwyntich útjaen. Ho deale scil 'k dat ha?
 Sa 'n fromensk mei hwet skîven, der woe 'k oars wol
 op ta.

Hy lies de krante fjirder. Hwet deale seach er do?
 Hy lies ho 't Theophile him 't hier werom jaen koe.
 Twagûne moast er tsjûre, den waerd him't middel stjûrd,
 Dat in in wike of fjouwer brocht in sîn hier de groed.
 Dat moast in ienen wêze. Mar 't dûrre doch to lang
 Om dat earst ou to wachtsjen. To minsten Hans wier
 bang

Den scoe him 't finkje ûntfleane. Mar in de fryery
 Koe ek in himmel prûkjen 't sa lang wol dwaen,
 tocht hy.

Hy levere op dy oanfraech sîn briefke handich in,
 En skreau der gnap nei wierheid, sîn tastand sahwet in,
 Mar de alderdom forgeat er. Do seach er út mei langst
 Nei'n antwird op sîn skrjuwen, fol hope op goede
 fangst.

Mar 't kaem net mâlle haestich. De balsum for sîn hier

Dy brûkte er trou, — en op wier 't foar dat er ant-
wird wier.

Kort-om, it hier en 't antwird bleaun alle beide wei,
En 't ût-ein wier, dat Hans it wer op in grinen lei.
Fensels dy dûble tsjinstuit, dy siet him dwers in 't liif.
Hy tocht op 't lest, as 'k jild hie, den krige 'k wol in wiif.
Jild is de beste balsem for 't hier en yette mear;
Dat makket immen jeuchlik en glêd fen seizen klear,
Al is er ald en stramplich Hie 'k mar in slompe jild,
Den teach ik wis en wrachtich yet om in wiif in 't fjild.
Net lang dêrnei do krige er in tsjûkke brief, dy wie
Sa 't like út Dûtsklân kommen; en do 'r dy iepen die
Der kamen greate pljimzen pompier as kranten út,
Alhiel bidrukt mei cifers omtrent. It einbislût
Wier: as er fjird'el gûne nei Hamborch stjûre woe,
Den wier 't hast stellich dat er by tûzen winne scoe.
Hans gâng dy brieven earnstich en tige oandachtich nei,
En sa 't him de ûndernimmer de saek dêr iepen lei,
Den jowch it alle hope op in flinke hege priis.
Hy tocht, dat wol ik weagje. It wier oars al in griis!
Sa 'n skoander fjird'el gûne fortsjinne er net sa gau;
Mar dy 't net weaget wint net. Dat moast der mar ris ou.
Twahûnderd-tûzen gûne wier 't alderheechste lot;
Dêr op to hoopjen, tocht er, dat 's siker wier to sot,
Mar kry ik twyntichtûzen den komt it ek al by.
En dan scil 'k handich meitse dat 'k ek in wifke kry.

Het dy in foech kaptaeltsje, dat ha 'k er den op ta;
En den scil 'k yette 't libben ris op in buordsje ha.

Nou gîng er, wils 't er jimmer dêr oer oan 't tinken wie,
It bosk ris tröch, en ear 't er in 't minst der erch in hie,
Waerd der sîn namme rôppen mei 'n ljeave fine stem.
Dat dich it nachtegaeltje, sîn frjûn, dy sei tsjin him:
»Ik jowch dy trye rieden, dêr koeste winst mei dwaen
For heel dîn ierdske libben; mar dat scil net bislaen.
Dy rik en wiis to kryen, dêrta sjuch ik gjin kâns.
Don bliuwste hwetste biste, in earne domme Hans.»

Wy laitze om Hanze dwazens; fen sels, gjin ien fen ûs
Heart ommers by dat soarte fen domme Hanzen thûs.
Mar dat se er machtich benne stiet, nei mîn tinken,
fêst.

Sjuch, as me in alle kranten dy advertensjes lêst,
Fen greate lotteryen en help for mannich kwael,
Dy 't oeral oanbean wirde, mei echte swetsers-tael,
Tinkt my: de leden fen de biskaefde maetskippy
Der benne fest in hopen ûngeve en wrakke by.
Hwent waerden al dy middels net jimmeroan ûnt-
bean,

Den koen' dy krantedokters net op in dûr bistan.
Rjue mensken ha tofölle mei aerdichheden pield
Der 't elk en ien net tsjin ken, en sa hjar sels vernield

En ek hjar jild formalke. Hja hadde hwet forlern
Dat grif for altiid wei is en net wer komme ken.
Mar om 't werom to kryen wirdt hoopjend alles leaud,
Ho dwaes ek en ûnmoglik, hwet mar de krante skrjuwt.
En as men alle hope en yens libbenswille mist,
Den siket men yet bate by'n fromme evangelist.
Men lit de hülle hingje en leaut for wier en wis
Al hwet mar bjusterbaerlik, en ûnbegrîplik is.
Men haldt yen oan in strieke, sa fier is alle kâns
Forbard. Ho follen likje de fûgelfanger **Hans,**
Dy 't út it bêste leksum gjin nut en foardeel lûkt,
Mar ljeaver malle kinsten as goede middels brûkt.
Wy laitse hwet om sôkken. Fen sels, gjin ien fen ûs
Heart by dat dwaze soartsje fen domme **Hanzen** thûs.

Nyjiers-Dicht.

Lang to libjen sûnder lêsten,
 Bulten jild, in prachtich hûs,
 Bitsjes wirk en nôchlik rêsten,
 Libbens-wille by de rûs;
 Segen, wolfeart, fruchtber lân,
 Sûndheid, knappens, rûm forstân,

Frjûnskip, achting röm en ear,
 En hwa wit ho folle mear
 Benne hjir de hertewinsken
 Jimmer fen by tûzen mensen.
 En dy röppe se elkoar ta
 As we 't nye jier wer ha.

Sleurwirik is sök winskjen folle.
 Selden kryt men 't in 'e hölle
 Om to leauen: 't komt ris nei.
 Mar as 't al sa kaem; — o sei!
 Den wier 't in 'e wrald, leau ik,
 Skielk gjin warreboel mei skik.

Bleauen wy hjir tûzen jier,
 Tink ho fol de wrald den wier!
 Alde ljue mei grize hierren,
 Dy 't in 't salt bibiten wieren
 En yet fleurich, sterk en sîn,
 Kuiren oeral machtich rân.
 't Waerd forfelend op in dûr.
 Stêdden, dorpen roannen oer.
 Oeral moast men hûzen boue.
 Net in plakje scoed der bljuwe
 Dat men yet bibuorkje koe.
 Socht men in bistan, men scoe

Jierren dêr op wachtsje kenne;
 Selden wie'r in plak fakant.
 Sûnder wirk forlegen renne,
 Dat waerd alledeiske trant,
 Sa 't se 't somtiids nou al ha
 In dat greate Amerika.

Jonge bazen, snoad fen hölle,
 Föl fen wisheid, troch geleerd,
 Mochten 't folk forljochtsje wolle,
 Och, hja waerden nauliks heard.
 Alderwetske stive mannen
 Halden 't roer wis in 'e hannen,
 En dy seyen: »For 't geröp
 Fen dy pas útwúchs'ne ljuwe
 Stean wy fen ús plak net op.
 Sa 't wy dögge ken 't wol bljuwe.»
 Mei in splinternye lear
 Spile nimmen 't maklik klear.
 Alde stammen fêst en dreech
 Achten jonge twigen leech.

Erven foel der seldom foar.
 As der soms in ríkling stoar, —
 Ienkear waerd dat dôch ris matten! —
 Al wier sîn kaptael ek great,

't Gîng in hûnderdtûzen parten,
 En den wier 't for nîmmen neat.
 Bern en bernsbern, bernsberns bern,
 't Oantal wier net oer to sjen.

Bleauen alle mensken sîn,
 Den wier gled de kaert forjown
 For de pil- en drankjeljuwe,
 En for hjar dy 't hannel drjuwe
 In dy alderhanne waer,
 Dy 't ûs hoedet for gefaer.
 Gimborn, Breetfelt, Theofile,
 Zickenheimer, Holloway,
 Koenen mei hjar kinst-laway
 Den net langer lân bisile ;
 Mar mei al hjar snoad forstân
 Rekke grif hjar saek op 't strân.
 En hwet misten den de kranten
 Ek in bulte fêste klanten.
 Ja, hie nîmmen wrakke lea,
 Tûznen rekken sûnder brea.

Hie gjin menske, nei sîn sin,
 Jild to krap of fiers to min,
 Hwet scoe 't rîk dêr ûnder lye.
 Hwent de Haechse lotterye

Rekke stellich gau to neat.
 Stied der noait in saek forkeard,
 Hwer scoe 't mei notaris hinne?
 Pas it nedichst koed er winne.
 Gíng der noait ris ien faillit,
 Wetgelearden, inketslikkers,
 Boelbiredders, saekbiskikkers
 Wien hjar bûtenkanskes kwit.

Mar kaem alle winskjen nei
 Den libbe elk in deugd en earen.
 't Kwea wier út de mensen wei.
 Mar ho scoe 't den komme mei
 Al dy geastelike hearen,
 Dy 't hjir yet ont diss' tiid ta
 Fry hwet op to knappen ha?
 Sjuch, de himel wier op ierde.
 Ljue, dy 't nou ús liede en riede,
 Wieren glêd oertollich den;
 Hwent wy wieren man for man
 Better as de moaiste preek,
 Dy 't ús helpe woe op streek.
 Mannich saek scoe glêd forrenne.
 Rjuchters scoen' we bûten kenne.
 Doarbiwarders. abbekaten,
 Rîks-fjildwachters en soldaten,

Marsjassees en brigadieren,
 Tichthûsfeinten en sipieren,
 Hoofd- en ûnder-officieren,
 Fuselieren, kanonnieren;
 Ek mineuren, tiraljeuren,
 Ek dragonders en hûzaren
 Wieren den ûnnutte snaren.
 Prokereuren, kontroleuren,
 Inspekteuren, visiteuren,
 Direkteuren, superjeuren
 En mear oare steuren, leuren,
 Koene se allegjerre ûntslaen.
 Mar hwêr moasten dy den hinne,
 En hwêr scoen se 't brea mei winne?
 Der wier neat for hjar to dwaen.
 In in wrald sa bêst en goed
 Moast in hele greate smite,
 Dy 't nou fen 't great heablok ite,
 Wis forfalle in earremoed.

Earremoed? Né, hou ris hwet!
 Earremoed dat wier der net.
 Nimmen wist fen krapte-lyen,
 Noch fen sorch om jild to kryen.

Mar wier alleman sa rîk

As elk for him sels graech winske;
 Nou, den wier ek eltse menske
 Hjar op ierde krekt allik.
 Hwa woe den him brûke litte
 Om to bodsjen for in oar?
 Hwa woe skreppe, hwa woe switte,
 Of fortut-earsje op 't kantoar?
 Hwa woe deis mei folle lyen
 Den in oar sîn domme bern
 Les jaen en nei de eagen sjen,
 Om hjar kennis ta to kryen?
 Hwa woe mei 't gewear den sjoue?
 As in laem sa dildich bliuwe
 Under skelden en geflok?
 Hwa woe op in hege bok
 Den by nacht en ûntiid ride,
 Under buyen kald en wiet,
 Wils 't op kjessens, seaft as side,
 Binnen in in oaren siet?
 Elk scoe altiid en oeral
 Sels him mar bitsjinje kenne:
 Learzens pûtse, boadskip-renne. —
 Sikerwier, den waerd it mâl.
 Den moast jiffrou en mefrou
 Sels hjar eigen hoazzen stopje;
 Matten en tapiten klopje!

Jiffers koene net as nou
 Flinterknippe, sliere en swiere,
 Mar hja moasten poatstrou-riere,
 Bakke, briede, snye, kapje,
 Of hja moasten hûngerlapje. —
 Den waerd alde mode ny,
 Hwent my tinkt, wy scoene ûs klaye
 Mei de bast fen skiep en ky;
 Nimmen dôch woe for ûs naye.
 Elk moast skroarje sa 't er koe;
 En 'k wol leaue, mannich scoe
 Dat net leare kenne of wolle
 Nei de mode fen Parîs.
 Derom tinkt my folgen folle
 Mar de trant fen 't Paradîs.
 Pronkjen wier den ek neat oan.
 Mei in uterlik fortoan
 Boppe in oar it út to heljen,
 Dat wier den gjin eare mear.
 Elk koe 't like goed bitelje;
 Elk wier like great in hear.
 Sokken dy 't neat ljeaver dwaen
 Aa oer oare ljue regearje,
 Kommedearje en baer feksearje,
 Hwet scoe sokken 't libben jaen?
 't Waerd forfelend hjar en sûr.

Wille hien'se for gjin stûr.

Wieren alle fammen kein,
 Moai fen kop ta foutten-ein,
 En fen bûten en fen binnen
 Ljeaf en goed as engelinnen:
 t' Alledeisk en t'algemien
 Wier dat moaye den misskien,
 Nimmen scoe 'r de holle om brekke.
 As der oeral op 'e wei
 Dyamant by bulten laei,
 Hwa woe 't in 'e bûse stekke?

Wiene er nearne stumpers mear,
 Alle hollen skerp en klear;
 'Hien' we gekken mear noch dwazen,
 Dwepery noch dompers-bazen:
 Alle folks-forljochtery
 Laei den glédwei op 'e side,
 En dat bringt hjir dôch by tiden
 Folle fleur in 't libben by.
 Wist gjin ien mear as in oar,
 Den scoe 'r neat to freegjen bliuwe,
 En sok tsierend kranteskrjuwen
 Lîk as nou foel den net foar.
 Skimpen, smeulen, stikelstekken

Op in oar sîn lek en brekken
 Jowch den ek alheel nen bît.
 Ulespegel gîng faillit.
 Hwer scoene op in kreambisite
 Frouljue den de tiid mei slite?
 Né, den wier for tûznen ljuw
 Gléd de nocht fen 't libben ou.

Wieren we allegjer forljocht.
 Nimmen hoefde er ûnderrjucht.
 Né, den foel der neat to learen,
 To foroarjen, te bikearen.
 Elk wist alles wier en wis,
 Nimmen wier de planke mis.
 Elk die krekt nei rjucht en reden,
 Wier mei alles bêst to freden.
 Tsjinspraek kaem er noait to pas;
 Elk wier earlik flink en kras.
 Bang as fjûr fen harrewarjen,
 Of in oar to mûk to narjen.
 Ja en né, dêr 't wier mei út.
 't Menskdom, goed en froed as skiep.
 Foel, wol 'k leaue, ta bislût
 Fen forféling in 'e sliep.
 Ja! — dat winskjen op Nyjier,

Waerd dat allegjerre wier,
 't Jowch hjir wis in warreboel;
 Dy 't ús tige min bifoel.
 Noait gjin moeite, altiid rêst,
 Dat waerd grif it greatste lêst
 Dat wy hjir bilibje koene.
 As 't sa kaem, ik leau wy scoene
 Gau wer winskje nei de tiid
 Fen gehispel en gestriid.
 Wrotten, wramen om fortsjinst,
 Mei it faek biswierlik falle,
 Skreppen om hwet eare of ginst,
 Wirdt dat soms ek swiid forgalle,
 Der blijuwt dôch ús maetskippy
 Better sîn en tierich by.

Wiene in 't ûrwirk alle rêdden
 Like great, ho scoe 't den gean?
 't Waerd in stofnêst en bleau stean.
 Wiene in dorpen en in stêdden
 Alle mensken like mansk,
 Op foarûtgong wier gjin kâns?
 Greaten matte lîtsen drjuwe,
 Lîtsen drjuwe ek greaten om.
 Sa ken 't ûrwirk geande bliuwe,
 En de wicht is *Matten*-om.

»Mar it ken hjir folle better,»
 Seit licht immen. En dat 's wier!
 Wol er mei dwaen, nou, den het er
 Net to rennen mâlle fier.
 Ik scoe sidze, den het elts
 To bigjinnen mei him sels.
 't Midden fen de hele wrald
 Dat is elk sîn eigen *ik*.
 As men der it each op haldt
 Rent hjir alles wol mei skik.
 Hwet wy fen de wrald ek sizze,
 Hwêr 't wy oer to skimpen lizze;
 Hwet men prîsget, hwet men lekket,
 Moai forgnist of finnich rekket:
 't Teikent licht de maetskippy;
 Mar ek grif yen sels der by.

En nou tocht my, as de mensken
 Elkoar mar it bêste winsken,
 Dêr wier sêd genôch mei sein.
 Bart der net hwa wit hofolle,
 Dêr 't wy ljeaver fry fen wolle,
 Dat ûs foardeel wirdt in 't ein?
 Nou, — ik winskje den for 't lêste
 Ek jimme allegjerre *it bêste!*

